

ROMO KALANTOS AUKA

„(...) kam daugiau gyventi? Kad šita santvarka mane lėtai ir negailestingai užmuštų? Geriau jau aš pats save ir iškart... Čia niekad nebus laisvės. Net šitą žodį LAISVĖ uždraudė“, - prieš dramatišką mirtį samprotavo devyniolikmetis vakarinės mokyklos moksleivis iš Vilijampolės Romas Kalanta.

1953 m. vasario 22 d. Alytuje gimusio jaunuolio pasirinkta protesto forma sukrėtė lietuvių tautą: 1972 m. gegužės 14-ąją jis susidegino Kauno muzikinio teatro sodelyje priešais anuometinį vykdomąjį komitetą, esantį Laisvės alėjoje. (Tikslus pavadinimas: Kauno Darbo žmonių deputatų tarybos vykdomasis komitetas.) Atsižvelgiant į architektūrinės erdvės kompoziciją, dar būtų galima pasakyti, kad **susidegino ir priešais Muzikinį teatrą, kuriame 1940 metais buvo paskelbta sovietų valdžia Letuvoje.**

Apsipylęs benzinu iš trijų litrų stiklainio R. Kalanta sušuko: „Laisvę Lietuvai!”

Tuo tarpu pritariantys okupaciniam režimui sluoksniai įvairiais būdais bandė įtikinti žmones, jog jaunuolio iššūkis totalitarinei santvarkai nėra politinė akcija. Tam tikslui sudaryta psichiatrų ekspertų komisija 1972 m. gegužės 19 d. viešai pareiškė: R. Kalanta sirgo šizofrenija, todėl negalėjo kontroliuoti savo veiksmų bei suvokti jų reikšmės. Taigi sovietų valdžia norėjo įpiršti mintį, kad vakarinės mokyklos moksleivio susideginimas – psichikos ligonio poelgis. Tik 1989 metais, atlikus pakartotinį R. Kalantos psichinės būklės pomirtinį įvertinimą, jis buvo reabilituotas. Naujųjų ekspertų komisija konstatavo, jog „R. Kalanta buvo nekonformistiška asmenybė, ypač jautriai reaguojanti į savo vietą visuomenėje, į bet kokius neteisybės pasireiškimus, kuriuose išryškėja rigidiškas ir varžantis visuomenės požiūris į asmenybę“. Todėl, ekspertų nuomone, jaunuolis „pasirinko savižudybę, galbūt įvertinęs ją kaip vienintelį savęs realizavimo būdą“. Suicidinio poelgio motyvą patvirtina ir R. Kalantos užrašų knygelėje rasti žodžiai: **„Dėl mano mirties kalta tik santvarka“.**

Susideginimas tuo metu buvo pakankamai pasklidęs ir žmonių sąmonėje suvokiamas kaip politinio protesto aktas. Jį, pavyzdžiui, pasirinko čekas Janas Palachas, protestuodamas prieš Sovietų Sąjungos invaziją į

Čekoslovakiją 1968 metais. Po to – protestuojantys prieš JAV įsibrovimą į Vietnamą budistų šventikai. Neabejotina, visa tai turėjo įtakos R. Kalantai, mažiausiai pusę metų brandinusiame mintis apie savižudybę ir besidomėjusiam jos raiškos būdais.

Sovietų saugumo - KGB - reikalavimu 1972 m. gegužės 18 d. R. Kalanta buvo palaidotas slapta, laidotuvių ceremoniją paankstinus dviem valandomis. Tokie valdžios veiksmai išprovokavo stichiškas kauniečių, daugiausia jaunimo, protesto akcijas. Gegužės 18-19 dienomis vyko demonstracijos, kuriose dalyvavo keli tūkstančiai žmonių. Eidami Kauno gatvėmis, jie skandavo: „Laisvę Lietuvai!“, „Laisvę hipiams!“. Mieste buvo platinami atsišaukimai „Tegyvuoja nepriklausoma Lietuva!“, „Tegyvuoja gegužės 18-oji!“ ir panašiai. Pažymėtina, kad antisovietiniai neramumai Kaune tuo metu buvo vieni gausiausių Sovietų Sąjungos mastu. Valdžia prieš manifestantus, be milicijos, metė ir desantininkų bei saugumiečių būrius. Riaušėse suimti 402 žmonės, iš jų – 351 vyras, 51 moteris, 97 komjaunuliai, 192 darbininkai, 37 tarnautojai ir kiti. 33 asmenys patraukti administracinėn, šeši – baudžiamojon atsakomybėn.

Istoriko Kastyčio Antanaičio teigimu, visi kaltinamieji „buvo teisiami ne politiniu pagrindu, o tiesiog už viešosios tvarkos pažeidimus ir chuliganišką elgesį, trikdžiusių miesto ramybę ir gyventojų rimtį. Teismo metu buvo nuolat akcentuojama, kad šie asmenys yra žemo išsilavinimo, linkę į alkoholizmą, kai kurie jau teisti, neturi aukštų siekių ir negalvoja apie gyvenimo prasmę. Sovietinė valdžia skelbė, kad neramumus kėlė tik „visuomenės padugnės“, ir nei studentai, nei aktyvūs komjaunimo nariai, nei inteligentija šiose demonstracijose nedalyvavo. Nors tarp demonstrantų buvo daug studentų, jų „nusikaltimo“ valdžia oficialiai neafišavo. Daugelis šių studentų buvo tyliai pašalinti iš aukštųjų mokyklų“.

Tuometinė sovietinė respublikos vadovybė Maskvai visais būdais stengėsi akcentuoti, kad Kauno įvykiai – tik išžūlus ilgaplaukių hipių ir jiems prijauciančiųjų chuliganizmo pasireiškimas, neturėsiantis jokių neigiamų politinių padarinių. Visgi Lietuvos komunistų

(Nukelta į 4 psl.)



Romo Kalantos paminklas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Čikagoje. Skulptorius – R. Mozoliauskas. Paminklą pastatė Lietuvių Šaulių organizacija Amerikoje. *Z. Degučio nuotr.*

RUSIJAI NEPATIKO
D.GRYBAUSKAITĖS ŽODŽIAI

Maskva, gegužės 20 d. Rusijos užsienio reikalų ministerija ketvirtadienį sukritikavo Lietuvos prezidentės Daliaus Grybauskaitės teiginius apie pokario partizanus, kurie esą rodo, kad per anksti kalbėti apie dvišalių santykių pakėlimą į naują lygį.

Rusijos URM atstovas spaudai Andrej Nesterenka pareiškė, kad kuriamas po-

litis ir informacinis fonas dvišaliams santykiams rodo, jog „per anksti kalbėti apie galimybes pasiekti visiškai naują lygį Lietuvos ir Rusijos dialogo“.

Prezidentė D. Grybauskaitė praėjusią savaitę pareiškė, jog „partizanai parodė pasauliui, kad savanoriškas Lietuvos įstojimas į SSRS tebuvo mitas“. *ELTA*

OHIO VALSTIJOS ATSTOVAS:
RUSIJA TEISINGAI PASIELGĖ SU GRUZIJA

Washington, DC, gegužės 18 d. („Interfax“) - Rusijos nuostata dėl konflikto su Gruzija yra teisinga, mano Jungtinių Valstijų Kongreso narys Dennis Kucinich.

„Aš - vienintelis JAV Kongreso narys, kuris manė, kad viskas, ką Rusijos vyriausybė kalba apie konfliktą su Gruzija, teisinga“, - sakė jis interviu agentūrai „Interfax“. Pasak Amerikos kongreso nario, sprendžiant „iš žinių, kurias aš turiu, ne Rusija pradėjo šią provokaciją“.

„Kartais Amerikos užsienio politika plėtojama remiantis mitologija, pagrįsta buvusiais skirtumais. Man regis, toks buvo Amerikos požiūris į Rusijos elgesį dėl Gruzijos“, - pabrėžė jis. D. Kucinich nuomone, „JAV sie-

kus būtų atitikęs atsitraukimas nuo strategijos, kuri yra sukurta aplink Rusiją“. Jis įsitikinęs, kad tokia strategija „atspindi senų Šaltojo karo veteranų pažiūras“.

„Mes nekariaujame vienas su kitu. Mes turime atsakyti į kai kurių šalių, kurios buvo Sovietų Sąjungos sudėtyje, susirūpinimą. Tačiau turime žiūrėti į tai, ką reikia padaryti, kad padėtis pagerėtų“, - pažymėjo Kongreso narys. Jis taip pat mano, jog „reikia būti atsargiems dėl mūsų amerikietiško internacionalizmo“.

„Mes neturime įsivelti į konfliktus, kurių gali būti tarp Rusijos ir šalių, įėjusių į Sovietų Sąjungos sudėtį. Šios šalys turi sugebėti plėtoti santykius su Rusija be JAV kišimosi“, - sakė D. Kucinich.

SEIMO KOMITETAS
NEPRITARĖ
PLĖSTI DVGUBOS
PILIETYBĖS
„GEOGRAFIJĄ“

Vilnius, gegužės 19 d. Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas (TTK) nepritarė pasiūlymui dar išplėsti šalių, kurių piliečius įgijus būtų galima išlaikyti Lietuvos pilietybę, sąrašą. Paramos nesulaukė konservatoriaus Česlovo Stankevičiaus siūlymas projektą papildyti nuostata, jog Lietuvos pilietybę galėtų išlaikyti iš Lietuvos išvykę po 1990 m. kovo 11 d. ir įgiję Šengeno sutarties valstybės narės pilietybę.

Anksčiau komitetas yra pritaręs konservatorių siūlymui leisti dvigubą pilietybę išlaikyti išvykusiems po nepriklausomybės atgavimo ir įgijusiems Europos Sąjungos ar NATO šalies pilietybę.

Pastarasis siūlymas iš esmės pakeitė Prezidentūros parengtą naujos redakcijos įstatymo projektą, kuris dvigubą pilietybę leido tik iš Lietuvos pasitraukusiems iki nepriklausomybės atkūrimo bei jų palikuonims, o pasitraukusiems po 1990-ųjų dvigubos pilietybės neleidžia, ji galėtų būti suteikiama tik užsienyje gimusiems jų vaikams.

Kadangi kyla klausimų, ar dvigubos pilietybės įteisinimas nesikirstų su Konstitucija, TTK kartu su pakeistu projektu teiks ir Seimo nutarimo projektą, kuriuo būtų kreipiamasi į Konstitucinį Teismą dėl siūlomos normos konstitucingumo.

Konstitucijos 12 str. 2 dalis numato, kad išskyrus įstatymo numatytus atskirus atvejus, niekas negali būti kartu Lietuvos ir kitos valstybės pilietis. Šis Konstitucijos straipsnis gali būti keičiamas tik referendumu.

Prezidentūros pateiktas įstatymo variantas numato, kad po nepriklausomybės atkūrimo iš Lietuvos pasitraukę asmenys galėtų turėti dvigubą pilietybę tik tuo metu, jei jų atvejai bus ypatingi - pavyzdžiui, susituokę su kitos valstybės piliečiu ir taip pagal tos šalies įstatymus įgyja antrą pilietybę. Tuo metu jų vaikai, gimę užsienyje, galėtų turėti dvigubą pilietybę, kaip įteisinta ir dabar. *LRT*

„Vilties“ draugija nustatė šių metų atostogų laiką. Paskutinis numeris prieš atostogas išeis birželio 22 d. Po atostogų „Dirvos“ laida išeis liepos 20 dienos data.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Vilniaus savivaldybės Švietimo skyriaus atstovai apsilankė rusų Mstislavo Dobužinskio vidurinėje mokykloje ir manė kad pamokų nėra. Todėl jie apsilankė dar kartą ir aptiko pustuštę klasę. Iš 318 užrašytų mokinių klasėse tebuvo tik 47. Sukurta buvo apgaulinga sistema. Mokyklai buvo skirta pernai 1,7 mln. litų. Vienoje klasėje pamokas lanko 4 - 5, o kartais ir 6 moksleiviai. Pavyzdžiui, vienas vienuoliktokas nuo mokslo metų pradžios iki kovo 5-osios nebuvo nė vienoje lietuvių kalbos pamokoje. Švietimo departamento direktorius Gintaras Petronis lankomumą mokykloje pavadino katastrofiška. Kai kur klasėse rastas tik vienas mokinys. Ten mokyklos direktorius yra Anatolijus Romanovičius. Iš valstybės biudžeto lėšų mokykla panaudojo mokytojų algoms 1,6 mln. litų. Ūkiškiems reikalams mokykla išleido 383 tūkst. litų ir kažkokiems darbams 309 tūkst. litų, rašo „Lietuvos rytas“ gegužės 4 dienos laidoje. Mirusioms sieloms mokyti – milijonai.

Per lėktuvo katastrofą tragiškai žuvusio Lenkijos prezidento Lech Kaczynski atminimas pagerbtas nuotraukų paroda Vilniuje. Parodą atidarė Lietuvos prez. Dalia Grybauskaitė, teikdama, kad jo prezidentavimo metu Lietuvos ir Lenkijos santykiai buvo labai geri ir vargu ar ateityje pavyks tai pakartoti. „Tik norėtusi tikėtis, kad bent jau nesugadinsime gerų santykių, kuriuos sugebėjome išlaikyti ir sukurti per penkerius metus“. Kadenciją baigęs prez. Valdas Adamkus pastarojo dešimtmečio Lietuvos ir Lenkijos santykius pavadino aukso amžiumi. Velionis Lietuvoje lankėsi 16 kartų.

Vilniaus naktiniame klube „Helios Club“ policininkai rado moksleives trečią valandą nakties, kurios 8 valandą ryto turi būti mokyklos suole. Paauglės iki paryčių lankytojams demonstruoja savo lankstų kūną. Merginos, visos nepilnametės, šoko senamiestyje esančiame klube. Paaugles dukteris visai nakčiai išleidžiantys tėvai tikino nematantys nieko blogo, kad jos šoka naktiniame klube.

Lietuvos Seime Vaiko teisių apsaugos įstaiga siūlė nustatyti laiką, kada nepilnamečiai vieni iki 16 metų negali pasirodyti viešose vietose, bet Seimo nariai nepritarė.

Japoniškų vyšnių parkas Vilniuje prie Dailės galerijos buvo pradėtas 2001 m. Sukuromis – tomis vyšniomis buvo paminėtas Japonijos diplomato Chiune Sugiharos gimimo 100-osios metinės. Kaune rezidavęs diplomatas išgelbėjo apie 10 tūkstančių Lietuvos, Vokietijos ir Lenkijos žydų nuo nacių. Sukuras Vilniui padovanojo Japonijos Vyriausybė. Buvo pasodinta 10 sukurų medelių. Nemaža jų dalis sušalo, kiti neatlaikė sausros ir vandalų išpuolių. Sukuros užauga iki 6-10 metrų aukščio.

Konservatoriaus Kęstučio Masiulio vadovaujama komisija yra konstatavusi, kad A.Sacharuko veiksmuose galima išžvelgti nusikalstamos veikos subjektyvių požymių, nes minėtas parlamentaras sąmoningai ir tyčia, žinodamas Konstitucijos ir įstatymų reikalavimus juos ignoravo ir siekė padarinių, kurių iš anksto norėjo - Lino Karaliaus pažymėjimu užregistravo Seimo posėdyje ir balsavo už jį. Komisija prokuratūros prašė ištirti, ar A.Sacharuko veiksmų negalima vertinti kaip dokumento klastojimo ir dokumento pagrobimo bei jo panaudojimo. Už tai baudžiama laisvės atėmimu iki 5 metų.

Dėl Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos generalinio direktoriaus kėdės po savaitės vyksiančiame konkurse grumsis ir buvęs liūdnei pagarsėjęs viešosios įstaigos „Vilnius - Europos kultūros sostinė 2009“ direktorius Rolandas Kvietkauskas, kaltinamas lėšų išvaistymu. Konkursą eiti Vilniuje įsikūrusios Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus pareigas paskelbė Kultūros ministerija. Jau gauti penkių pretendentų dokumentai.



Elena Kagan dėkoja JAV prez. B. Obamai, kad parinko ją kandidatuoti į Aukščiausiąjį Teismą. Šalia viceprez. Joseph Biden, Jr.



Maskvoje, Raudonojoje aikštėje, minint 65-ąją Pergalės dieną gegužės 9, kai buvo 1945 m. baigtas karas, kartu dalyvavo Dž. Britanijos, Prancūzijos ir JAV daliniai. Paradą stebėjo Vokietijos kanclerė Angela Merkel ir komunistinės Kinijos prez. Hu Jintao.

AP

DIDYSIS BADAS - NE GENOCIDAS?

Naujasis Ukrainos prezidentas Viktoras Janukovyčius ir toliau be gailėsčio griau-na savo pirmtako Viktoro Juščenkos palikimą. Žlugo dar viena buvusio šalies vadovo politinė iniciatyva.

Europos Tarybos Parlamentinė Asamblėja (ETPA) priėmė rezoliuciją, kurioje teigiama, kad sovietų vadovo Josifo Stalino režimas yra atsakingas už 1932-1933 didįjį badą Sovietų Sąjungoje.

Tačiau ETPA atmetė kelis rezoliucijos pakeitimo siūlymus, kuriuose prašyta didįjį badą - holodomorą pripažinti Ukrainos žmonių genocidu.

To siekė buvęs Ukrainos prezidentas V. Juščenka, kuris nuolat ragino tarptautinę bendruomenę holodomorą įvertinti būtent taip.

V. Juščenka Ukrainos vadovo poste pakeitęs V. Janukovyčius, kaip paaiškėjo, laikosi visiškai priešingos pozicijos.

Jis ETPA posėdyje šią savaitę pareiškė, kad didysis badas negali būti laikomas ukrainiečių genocidu, nes „tai buvo visų sovietinėje santvarkoje gyvenusių žmonių tragedija“.

Manoma, kad ETPA priimdama rezoliuciją atsižvelgė į V.Janukovyčiaus nuomonę.

Didysis badas Ukrainoje

GALĖJO PATEKTI SLAPTI NATO ŠIFRAI

Šaltinio NATO teigimu, nukritus Lenkijos prezidento Lech Kaczynski lėktuvui ne tik žuvo beveik 100-o pro-amerikietiška nusiteikusių lenkų valstybės pareigūnų, bet ir Maskva sužinojo gausybę paslapčių, rašo [newsru.com](#).

Katastrofoje žuvo du vadai, aukštų karinių patarėjų ir nacionalinio saugumo tarnybos karininkų. Daugelis gabenosi kompiuterius ir laikmenas su slapta NATO informacija.

prasidėjo 1932 metų balandį ir truko iki 1933-ųjų lapkričio.

Per 17 mėnesių Ukrainoje, skirtingais duomenimis, žuvo nuo 3,5 milijono iki 10 milijonų žmonių.

Badmetis buvo sukeltas siekiant palaužti ukrainiečių tautos pasipriešinimą žemės ūkio kolektyvizacijai.

„Tai - akivaizdi sveiko proto pergalė ir didžiulis taškas, kuris po V.Janukovyčiaus pa-reiškimo dedamas V. Juščenkos politiniame projekte, pavadintame „Didysis badas - ukrainiečių tautos genocidas“, - džiaugėsi Rusijos delegacijos ETPA vadovas Konstantinas Kosačiovas.

Maskvą siutino V. Juščenkos noras holodomorą

vadinti genocidu.

Rusijos prezidentas Dmitrijus Medvedevas nekart teigė, kad Ukrainoje didžiuoju badu naudojamasi siekiant vienadienių politinių tikslų ir manipuliuojant istoriniais faktais.

„Tikiuosi, kad daugiau bandymų politizuoti didįjį badą nebus“, - pareiškė Rusijos užsienio reikalų ministras Sergejus Lavrovas.

V. Janukovyčius pas-taruoju metu priėmė ir daugiau Maskvai palankių sprendimų.

Prieštaringiausiai įvertinta atnaujinta karinės bazės Se-vastopolyje nuomos Rusijos Juodosios jūros laivynui sutartis.

„RIA Novosti“, ELTA, LR



Didžiosios Britanijos vadai – liberalas demokratas Nick Clegg, konservatorių vadas ir naujasis ministras pirmininkas David Cameron ir buvęs Darbo partijos vadas ir ministras pirmininkas Gordon Brown paminėjo Antrojo karo pabaigtuves Londone gegužės 8 d. GI

UŽDRAUSTA MINISTRAMS PER POSĖDŽIUS NAUDOTIS MOBILIAISIAIS TELEFONAIŠ

Naujasis britų premjeras David Cameron moko savo ministrus drausmės: jau per pirmąjį posėdį jis uždraudė jiems naudotis mobiliaisiais telefonais, praneša agentūra AFP.

Greičiausiai šifrai jau atnaujinti, bet gali būti, kad rusų žvalgybai kelis ateinančius mėnesius, o gal net kelerius metus pavyktų iššifruoti nugirstas derybas.

Kabineto nariai esą turi susikonscentruoti į darbą, o ne nukreipti dėmesį į skambučius, sakė atstovė.

Pirmasis pastabos sulaukė teisingumo ministras Kenneth Clarke, kai atsiliepė mobiliuoju telefonu. Kvatojant kolegoms, D. Cameron nurodė jam užbaigti pokalbį ir grįžti prie vyriausybės reikalų. Atstovė pabrėžė, kad draudimas naudotis mobiliuoju telefonu galioja ir pačiam premjerui.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

LIETUVOS STEIGIAMAJAM SEIMUI 90 METŲ

Lietuvos Steigiamasis Seimas buvo slaptu balsavimu išrinktas 1920 m. balandžio 14 ir 15 dienomis. Išrinko 112 atstovų: krikščionys demokratai turėjo 59 atstovus, valstiečių sąjunga ir socialistai liaudininkai – 28, socialdemokratai – 12, žydai – 7, lenkai – 3, vokiečiai – 1 ir 2 atstovai buvo nepartiniai. Steigiamasis Seimas Respublikos prezidento pareigas pavedė Steigiamojo Seimo pirmininkui Aleksandrui Stulginskiui. Atstovų sudėtis buvo jauna, be valstybinio patyrimo, 29 atstovai neturėjo net 30 metų. Daugiau kaip 50 metų buvo tik 8 atstovai. Tačiau Steigiamasis Seimas atliko žymų valstybės kūrimo darbą.

Steigiamojo Seimo pirmasis posėdis įvyko 1920 m. gegužės 15 d. Kauno miesto teatre. Pradžioje pirmininkavo pasižymėjusi Gabrielė Petkevičaitė-Bitė. Steigiamojo Seimo nariai pirmininku vienbalsiai išrinko Aleksandrą Stulginskį ir patvirtino Nepriklausomybės aktą, kurį jis, visiems sustojus perskaitė šią deklaraciją: „*Lietuvos Steigiamasis Seimas, reikšdamas Lietuvos žmonių valią proklamuoja esant atstatytą Nepriklausomą Lietuvos valstybę, kaip demokratinę respubliką su etnologinėm sienom ir laisva nuo visų valstybių ryšių, kurie yra buvę su kitom valstybėm.*”

Tuoju po to atstovai sustoję giedodami išreiškė iškilmingiausią ligtolinę V. Kudirkos himno istorijoje momentą – lietuvių tautos himną. Tai buvo oficialus V. Kudirkos giesmės patvirtinimas Lietuvos himnu.

Nebereikėjo jokio kito formalaus patvirtinimo, nes „Lietuva, tėvyne mūsų“ jau buvo tapusi visuotiniai pripažintu Lietuvos himnu. Pati tauta išsprendė giedodama jį visoje Lietuvoje įvairių susirinkimų metu, todėl ir Lietuvos Valstybės Tarybai nereikėjo laužyti galvos dėl valstybinio himno pasirinkimo.

Nepaisant jauno Steigiamojo Seimo narių amžiaus, skirtingo išsilavinimo bei valstybinio darbo patirties, to meto Seimo atstovai atliko svarbų valstybės kūrimo darbą. Buvo priimti 268 įstatymai. Svarbiausi jų:

1920 m. birželio 10 d. priimta Laikinoji Valstybės Konstitucija.

1920 m. liepos 12 d. pasirašyta Taikos sutartis su Sovietų Rusija. Ta sutartimi Sovietų Sąjunga visiems laikams atsisakė nuo carinės Rusijos okupuotos Lietuvos teritorijos – apie 83,000 km² ir sutiko sumokėti 3 mln. aukso rublių, kas sudarė pagrindą lietuviškai valiutai – litui.

Ratifikuotos kitos tarpvalstybinės sutartys su kitomis valstybėmis.

1921 m. rugpjūčio 28 d. Lietuva tapo Tautų Sąjungos nare.

1922 m. rugpjūčio 1 d. priimta nuolatinė Lietuvos Valstybės konstitucija. Pirmoji Lietuvą *de jure* pripažino Vokietija, vėliau ir kitos valstybės.

Nuo 1920 m. spalio iki 1921 m. vasario mėnesio Lietuvos Steigiamasis Seimas buvo išsiskirstęs, nes daugelis narių išėjo ginti valstybę nuo lenkų puolimų. Tuo metu veikė Mažasis Seimas, kurį sudarė A. Stulginskis, pirmininkas, ir nariai – M. Krupavičius, A. Tumėnas, M. Šleževičius, V. Lašas, K. Venclauskas ir N. Fridmanas.

VYTAUTAS LANDSBERGIS:

DIDŽIULIS PASIPRIEŠINIMAS PERMAINOMS

Artėja pusantrų metų sukaktis, kai po Seimo rinkimų sudaryta *Permainų koalicija* ėmėsi svarbių permainų, nors ir joje pačioje nesibaigia permainos, dažnai nepadedančios vykdyti nuoseklią politiką.

Permainų laikotarpis visada sunkus, o Lietuvoje dar sutapo su pasauline finansų krize, kuriai nebuvom pasiruošę taip, pavyzdžiui, kaip estai arba lenkai. Tiesiog ankstesniuju laikotarpiu stigo išvalgumo ir prognozės, vyravo stagnacinės nuotaikos – viskas gerai, puikioji markize. O buvo daug apsilaidimo ir savęs apgaudinėjimo, todėl krizė, didžiulis lėšų trūkumas vykdyti valstybės įsipareigojimus, trenkė kaip kuolu per galvą. Skubiai gelbstint padėti, buvo ir galvos svaigimo reiškinių. Buvo ir tebėra didžiulis pasipriešinimas permainoms, **kiekviena klaida išpučiama iki padebesių**. Prieš pusantrų metų pralaimėjusiems politikams ir laikraščiams baisiai norisi revanšo. O revanšizmas, tai Lietuvos problema nuo pat Kovo 11-osios, kurios dvidešimtmetį neseniai gražiai pažymėjom. Ta proga galiu dar sykį visus pasveikinti. Dvidešimtmečių dabar labai daug – savivaldybės, ministerijos, organizacijos... Vis dėlto per tuos 20 metų, nors ir klupinėdami, klysdami ir taisydami, pirmieji pajudėję, tačiau dar neįvykdę svarbių reformų, einam į priekį. Kažin kur liko tie šūkautojai ir gąsdintojai – ak, be Sovietų Sąjungos mes žūsime! Nobelio premiją tam, kas išgyvens be Sovietijos! Nežuvom, o dar priešingai – neatsikabinusieji nuo senosios baržos Rytų kaimynai mums pavydī. **Bėda, kad mus pernelyg ėda vidiniai tarpusavio pavydai ir visokie revanšizmai.**

Žinių yra ir gerų, ir prastų. Tvarkosi žemės ūkis – todėl jau skamba pavydo signalai:

1922 m. vasario 15 d. priimtas **Žemės reformos įstatymas**. Žeme aprūpinti mažažemiai ir bežemiai. Dvarininkai buvo nepatenkinti.

1922 m. kovo 24 d. patvirtintas Lietuvos universiteto statusas.

1922 m. rugpjūčio 9 d. priimtas Piniginio vieneto įstatymas.

1922 m. rugpjūčio 11 d. Lietuvos banko įstatymas.

1922 m. spalio 1 d. įvesta Lietuvos valiuta – litas.

Šiandien mes stebimės ano meto Seimo narių išmintimi – tik per dvejus metus atlikta tautai tiek daug svarbių darbų, kurie buvo reikalingi atsikuriančiai Lietuvai, kadangi padėtis įpareigojo kraštą ne tik valdyti, bet ir ginti ir suorganizuoti visą valstybės sistemą. Iš jų Lietuvos okupantas 14 išvežė į Sibirą, kur jie žuvo, kiti buvo priversti bėgti nuo komunistų į Vakarus.

Steigiamasis Seimas – nuostabus pavyzdys šių dienų Lietuvos Seimui.

S. Tūbėnas

ar ne per daug jiems tenka Europos lėšų? Tvarkosi energetika, jos perspektyvos nebe tokios beviltiškai gąspominės ir priklausomybinės nuo vieno geradarijo, kaip buvom sukonstruoti; atsiveria daugiau šaltinių ir galimybių, tik dar nesusitvarkom su kainom viduje; tebesėdim senojo apsilaidimo spąstuose, lyg nežinoję, kad Ignalina bus uždaryta. Biudžetui gerėjant, pirmiausia gerinamos sąlygos verslui, kentėjusiam nuo išankstinio PVM, kai reikėjo mokėti dar nieko neuždirbus. Čia skamba palengvinimai, paskatinimai. Atsiveria seniai lauktos naujųjų modernių technologijų skatinimo zonos ir tarptautinės investicijos. Jei nepakišim vėl kojos patys sau, šioje srityje Lietuva, turinti daugybę gabių žmonių, gali ir neatsilikti, nenusmukti tarp Europos kaimynų. Priėjom ir prie korupcijos problemų sprendimo, gal pagerės teisėsauga. **Vien palaužus aukštai ešelonuotą kontrabandą kiek atsirastų tikrų, teisėtų valstybės pajamų!**

Kita vertus, prisidarom klaidų, kur jų galėjo nebūti. Minėjau išvalgumo ir prognozės trūkumus ankstesnėje kairiųjų valdžioje, bet ir Permainų koalicija turi nuodėmių. Antai tas griausmas iš giedro dangaus dėl privilomojo sveikatos draudimo – griausmas, dėl kurio reikėjo persižegnoti metais anksčiau, nes tikrai galima buvo perspėti žmones ir pasiręgti, o ne nugriaudėjus esamai Mokesčių inspekcijos technokratijai: esat skolingi, išieškosim prievar-ta! – lyg finansininkai nebūtų žinoję iš anksto. Ministrams ir Vyriausybei reikėjo reaguoti tuoj pat ir kur kas ryžtingiau. Politinę šio nereikalingo (tyčinio?) suerzinimo problemą būtina išvelgti ir rimtai spręsti nors dabar.

Kad ir mažesnis dalykas

– užsieniečių pavardžių rašyba – čia irgi galima buvo išvalgiau prognozuoti padėti ir nesukelti šurmulio nepasirengus. Nelietuviškų raidžių įvedimas bręsta lėtai ir pasirodė dar nesubrendęs, o konfliktas ne toks didelis, kaip be reikalo rodom, neva čia parapinės muštynės su lenkais. Dar ir absurdiškai pritaikėm Lenkijos prezidento vizitui. Jis buvo užgautas Prahoje, mes rodėm solidarumą, ir štai tau. Galų gale, niekas nesiaiškino su Lietuvoje pastoviai gyvenančiais lenkais – ne tik jų vadais: ar tikrai visi būtinai nori atrodyti kaip užsieniečiai? Kuo skirtingesni dokumentai, tuo geriau?

Kas man dabar ypač rūpi artimiausioje ateityje – **tai nepasirengimas administracinei arba valdymo reformai, kuri žada virsti nevaldymo reforma**. Kelio posūkyje paleisti vairą nėra geriausias valdymo būdas. Vyriausybės programoje, atrodo, pasakyta, kad apskričių panaikinimas vyks 2011-aisiais metais, palaipsniui, ir tik po to, kai jau atsiras regionų struktūros bei funkcijos. Regionų kol kas – nė kvapo, o apskritis nutarta naikinti, prieštaraujant Vyriausybės programai ir staigiu būdu, nepasirengus, neatsakius į daugelį opių klausimų. Šioje vietoje chaoso tikrai nereikia, nors broliai liberalai jį ir mėgtų. Ir žadėtų sutaupymų – kur funkcijos jau perduotos – nematyti, valdininkų kiekis tik išaugo. Iki lemtingojo liepos mėnesio dar yra šiek tiek laiko apsidaityti ir pasiskaičiuoti. Ar tikrai sutau-pysim, ar priešingai? O chaoso kaina? Ji juk politinė.

Ir su mokesčiais atsitinka visaip. Kas nors popieriuje apskaičiuoja – pakelsim, surinksim daugiau – o praktiškai išeina kitaip. Arba naujų mokesčių surinkimui tenka išleisti daugiau, negu surenkama, arba prispaustas verslas ir sumažėjusi apyvarta smogia kitu lazdos galu. Ir amžinai savęs klausinėjam: ar tikrai Lietuvoje aukštasis mokslas pats brangiausias? Ar tikrai degalai brangiausi? Ir kodėl? Reiktų jau atsakyti – kodėl, ne vien klausinėti. Atsakius ir veikti.

Esu šachmatininkas, todėl mūsų vidaus politikoj, kad ir kokie ministrai ateitų, pasigendu sugebėjimo matyti visą lentą ir kelis ėjimus į priekį. Be to, ministrai turi būti politikai, ne vien technokratai – apie tai jau rašiau „Bernardinuose“. Bet kurio koalicinio ministro klaidos ar nuodėmės krinta premjerui ir jo partijai.

Bernardinai.lt



Lietuvos politiniai kaliniai ir tremtiniai reikalauja mokyklose plačiau dėstyti apie pokarį.

TREMTINIAI REIKALAUJA MOKYKLOSE DĖSTYTI APIE LAISVĖS KOVAS

Vilnius, gegužės 17 d. Vilniuje prie Švietimo ir mokslo ministerijos susirinkę buvę Lietuvos politiniai kaliniai ir tremtiniai ragino ministeriją atkreipti dėmesį į netinkamą ir pernelyg menką šalies moksleivių mokymą apie Lietuvos partizaninį bei rezistencinį periodą.

Į vidurdienį prasidėjusį piketą susirinko 30-40 vyresnio amžiaus žmonių, jie giedojo tautiškas dainas, per megafoną kreipėsi į susirinkusiuosius, laikė plakatus su užrašais „Reikalaujam pasipriešinimo istorijos egzamino mokykloje“, „Su mumis prezidentė“. Tarp jų buvo monsinjoras Alfonsas Svarinskas, Seimo

Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos narė Seime Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė.

Pasak vieno iš akcijos rengėjų Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos (LPKTB) valdybos pirmininko Vyto Miliausko, susirinkta prie ministerijos, nes esą „Lietuvos istorijoje yra balta dėmė - pokario istorijos dėstymas mokykloje“.

„Labai prastai dėstomas yra partizaninis, rezistencinis judėjimas, kurio metu galvas padėjo per 20 tūkst. žmonių, o apie tai šiuolaikinis mokinys praktiškai nieko nežino“, - sakė V.Miliauskas. Pasak

LPKTB atstovo, dabartiniai mokiniai veikiausiai žino, kas toks buvo Antanas Sniečkus (Lietuvos komunistų partijos vadovas), tačiau tikrų patriotų nežino. Anot jo, mokymą apie pokario judėjimą reikėtų praplėsti ir įvesti įskaitinį egzaminą, kad mokiniai tikrai išmanytų minėtąjį periodą. Jis tvirtino, kad kreipimasis su minėtais reikalavimais bus įteiktas švietimo ir mokslo ministrui Gintarui Steponavičiui, kitiems valdžios atstovams.

Anot pašnekovo, tarp susirinkusiųjų - ne tik LPKTB, bet ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Laisvės kovotojų, Sąjūdžio atstovai.

(Atkelta iš 1 psl.)

ROMO KALANTOS...

partijos CK pirmasis sekretorius Antanas Sniečkus, po maištaujančios jaunuomenės ekscesų dalyvavęs Kauno partinio aktyvo susirinkime, tarsi nujausdamas artėjančią grėsmę bendražygiams pabrėžė: „Pamatysime, dabar šitas smradas (t.y. smarvė – A.K.) iš Kauno nueis per visą Lietuvą!“

Pranašiską reikšmę įgavo šie žodžiai. Mat gyvojo fakelo prometižiška energija, užsiplieskusi Kaune, iš tiesų rezonansine banga nuvilnijo per visą Lietuvą, įkvėpdama laisvės viltis, skatindama lietuvius vėl pakilti kovai už nepriklausomą Tėvynę. Vilniuje, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Alytaus, Marijampolės, Telšių, Utenos ir kituose rajonuose žymiai padaugėjo antiokupacinių ir antirusiškų atsišaukimų bei R. Kalantai skirtų eilėraščių platinimo atvejų. O svarbiausia – suaktyvėjo jaunimo nacionalinė opozicija pavergėjui: kūrėsi įvairios pagrindinės organizacijos („Laisvoji Lietuva“, „Lietuvos išlaisvinimo komitetas“, „Laisvę Lietuvai“), kurių nariai platindavo antisovietines proklamacijas, viešose vietose rašydavo antisovietinius šūkius,

keldavo trispalves tautines vėliavas. Pagrindinis organizacijų siekis – Lietuvos išstojimas iš Sovietų Sąjungos sudėties.

Informacija apie R. Kalantos protestą ir politines maištaujančios jaunuomenės akcijas prasiskverbė ir pro „geležinę uždangą“. Apie lietuvio auką kalbėjo ir rašė daugelio laisvojo pasaulio valstybių žiniasklaida. Išeivijos lietuviai iškart po susideginimo R. Kalantą paskelbė nacionaliniu didvyriu, palygindami jį su kunigaikščiu Margiriu. Antai poetas Henrikas Nagys 1972 metais „Aiduose“ rašė: „**Romas Kalanta (...) pasirinko tą pačią ugnies mirtį, kaip Pilėnų karžygiai.** (...) Savo tragiška auka jis įrodė, kad Pilėnų dvasia mūsų tėvynėje tebegyvena, kad tebėra jaunų žmonių, kurie, laisva valia pasirinkdami mirtį, nori priminti pasauliui savo pavergtos šalies likimą“.

Pažymėtina, kad nepaisant sovietinės valdžios mėginimų diskredituoti R. Kalantą, jis lietuviškoje politinėje-kultūrinėje sąmonėje užėmė pagrindinę rezistencijos simbolio vietą, o nonkonformistinė maksima „Laisvę Lietuvai“ tapo antisovietinio sąjūdžio programiniu leitmotyvu. Taip pat reikėtų pažymėti, kad jaunimo pasiprie-

šinimo sistemai formų įvairovė atliko labai svarbų vaidmenį tolesnės rezistencijos raidos pagreičio didėjimui.

Be to, kaip taikliai pastebėjo istorikas K. Antanaitis knygoje „Romo Kalantos auka: 1972 metų Kauno pavasaris“, „gal ir sunku visus reabilituoti ir apdovanoti, nes dauguma 1972 metų gegužės įvykių dalyvių buvo mušami ir persekiojami be jokio teisminio nutarimo, kiti buvo apkaltinti chuliganizmu (...), tačiau nesuprantama, kodėl iki šių dienų niekas neparėmė KGB pjudytų, iš aukštųjų mokyklų, darbo ar net ir Lietuvos išvarytų žmonių. Niekas negrąžins sulaužytų ir valstybinio smurto prislėgtų gyvenimų, vis dėlto 1972-ųjų metų karta nusipelnė ne mažesnės pagarbos nei kitos su svetimšalių priespauda kovojusios lietuvių kartos“.

Post scriptum: 2000 m. liepos 1 d. Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dešimtmečio proga Lietuvos Respublikos Prezidentas V. Adamkus dekretu (Nr. 928) apdovanojo (po mirties) Romą Kalantą „protestavusį prieš nacionalinį beteisškumą, sovietinės valdžios savivalę ir vardan Lietuvos laisvės paaukojusį savo gyvybę“, Vyčio Kryžiaus I laipsnio ordinu.

Arvydas Kšanavičius

LIETUVOS MAŽĖJIMO GREITIS – 130 ŽMONIŲ PER DIENĄ

Vilnius, gegužės 12 d. Emigracija per pirmuosius keturis šių metų mėnesius, lyginant su 2009-aisiais, padidėjo bemaž triskart. Anot Migracijos departamento direktoriaus pavaduotojo Dainiaus Paukštės, šis skaičius išaugo, nes kilus triukšmui dėl privalomojo sveikatos draudimo (PSD) tūkstančiai žmonių suskubo deklaruoti išvykimą. Tačiau net ir tų, kurie tik dabar palieka Lietuvą, banga yra didesnė.

Pramonininkų konfederacijos viceprezidentas Mykolas Aleliūnas įsitikinęs, kad būtina skatinti verslo plėtrą, kitaip bus dar blogiau. Specialistai siūlo labiau koordinuoti pastangas sulaikyti žmones ir ragina politikus bei pareigūnus atsargiau rinkti žodžius, nes dažnai išeiviai tik paskatinami negrįžti.

„Mane šokiravo skaičiai, kuriuos turiu už laiką iki gegužės 1 d. – išvykimas išaugo 288 proc., lyginant su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu“, – Seimo Užsienio reikalų komiteto (URK) posėdyje sakė D. Paukštė.

Gyventojų registro tarnybos turimi duomenys rodo, kad pernai sausį-balandį išvykimą deklaravo 5,572 žmonės, šiemet jų skaičius perkopė 16 tūkst. Kitaip tariant, kas mėnesį Lietuva neteko 4 tūkst. gyventojų arba po 130 per dieną. „Tai kelia didžiulį nerimą, situacija tampa nevaldoma. Žmonės išvyksta šeimomis, pasiėmę atžalas“, – kalbėjo Migracijos departamento atstovas.

Anot jo, **„jei emigracija viršija 3 proc. – toks yra vidurkis, reiškia, kad valstybėje yra kažkas negerai“**. **Lietuvoje šis rodiklis siekia 13-14 proc.** – Europos Sąjungoje esą tik keturios valstybės patiria tokio lygio emigraciją, visos jos yra iš naujųjų bloko narių.

Tačiau pareigūnas siūlė nekelti panikos. Mat elektroninė sistema leidžia nustatyti, kur ir kaip žmonės deklaruoja išvykimą – Lietuvoje prieš išvažiuodami, konsulinėje įstaigoje užsienyje arba internetu. „Sudėję pastaruosius gauname apie 9 tūkst. žmonių, kurie buvo išvykę anksčiau ir nedeklaravo. Tų, kurie tik dabar išvyko ir deklaravo, yra 6,617 – bet ir tai yra 22 proc. daugiau nei pernai“, – pažymėjo D. Paukštė.

Anot jo, oficialų emigracijos mastą taip smarkiai išaugino prasidėjusios diskusijos dėl PSD – emigrantai suskubo deklaruoti negyvenantys Lietuvoje, kad nereikėtų mo-

kėti šio mokesčio. Statistika rodo, kad per praėjusius metus Lietuvoje neliko Šilutės dydžio miesto – gyventojų skaičius sumažėjo beveik 21 tūkst. Nors gimstamumas augo, o mirtingumas mažėjo, natūrali kaita vis tiek išliko neigiama.

Pareigūnai skatina negrįžti?

URK posėdyje vyko diskusija dėl Ekonominės migracijos reguliavimo strategijos įgyvendinimo 2009 m. ataskaitos. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM) ketina ją pateikti Vyriausybei.

Ekonominės migracijos reikalų komisijai vadovaujanti SADM viceministrė Audra Mikalauskaitė parlamentarams pripažino, kad darbas nevyko sklandžiai, į posėdžius buvo renkamasi itin retai. Pasak D. Paukštės, **„komisija nesirinko ir nedirbo, kaip turėjo“**, o ataskaita iš tiesų atspindi tai, kas vyko užpernai, bet ne šios dienos aktualijas. „Tai yra du skirtingi pasauliai“, – tvirtino jis.

Migracijos departamento atstovas aiškino, esą valstybės pareigūnų pareiškimai rodo, jog nėra koordinuotos pozicijos: „Vienas iš Švietimo ir mokslo ministerijos vadovų emigrantams siūlo: socializuokite vaikus ten, kur išvykote, asimiliuokite vaikus. Manau, kad ne tokia valstybės pozicija turi būti.“

D. Paukštės žodžiais, gyventojai gali naudotis laisvo asmenų judėjimo teise. Įsikūrę kitose šalyse jie gauna teisę į bedarbio pašalpą, kuri esanti triskart didesnė nei vidutinis atlyginimas mūsų šalyje. „Absurdas – kaip tokiu atveju galime kvieisti žmones grįžti ir siūlyti dirbti už 600 Lt atlyginimą?“ – stebėjosi jis. Anot pareigūno, emigracija yra kardinaliausia protesto forma – toks žingsnis rodo, kad žmogus negali susitvarkyti reikalų savo šalyje: „Kaip gali patarti grįžti, kai svarstomas darbo santykių liberalizavimas, kai siaurėja socialinės garantijos? Žmonės reaguoja į tai, kas darosi viduje.“

Aštrios kritikos negailėjo ir Lietuvos pramoninkų konfederacijos viceprezidentas M. Aleliūnas. Anot jo, komisijai teko blogas paveldas: „Yra taip, kaip yra, viskas apvalu, popieriniame pavidale efektyvumas nematuojamas konkrečiais rezultatais. Tuo tarpu bėgimas iš Lietuvos akivaizdus. Gaila, kad drastiškai ir efektyviausiai dirba „firmos“ ir „firmelės“, eksportuojančios į užsienio valstybes jaunimą dirbti prostitutėmis, atiduo-

(Nukelta į 11 psl.)

ISTORIJS PUSLAPIUOSE – VLIK'AS IR VLAK'AS

Romualdas Kriaučiūnas

Skaitėme LR prezidentės siūlymą viešinti medžiagą apie KGB veiklą („Dirva“, 2010.03.02). Tai ikrai skatintinas siūlymas. Nors daug kas vis dar lieka paslapyje, jau turime nemažai išviešintos medžiagos, nors apie ją dar nedaug žinome. Vienas tokios medžiagos šaltinis yra knyga „Lietuvos partizanų kovos ir jų slopinimas MVD – MGB dokumentuose 1944-1953 metais“ (*Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, Kaunas, 1996*). Toje knygoje yra atspausdintas 201 dokumentas. Nors reikia atsargiai skaityti apie rašomus įvykius ir žmones, vistiek yra įdomu patirti kaip buvo planuojama laisvės kovų slopinimas, žiūrint okupanto akimis. Norėčiau šį kartą apsistoti prie dokumento nr. 158 ir jį plačiau, be komentarų, aptarti. Kalba palikta kaip dokumente.

Dokumentas yra Lietuvos SSR MGB pažyma apie MGB pastangas infiltruoti savo agentūrą į partizanų kuriamą vyriausiąją vadovybę ir perimti ryšius su Vakaruose esančiais lietuvių emigraciniais centrais. Agentūrinio plano pavadinimas - „Vakarai“. Pažyma, data 1946.08.20, pasirašyta LSSR MGB ministro gen. lt. Jefinovo ir II sk. viršininko pplk. Poškojaus.

Agentūrinis planas „Vakarai“ buvo skirtas išaiškintiems lietuvių emigrantų nacionalistinio centro emisarams ir karinių gaujų Lietuvoje vadovams. Buvo likviduota keletą komitetų ir štabų, bandžiusių suvienyti karines formuotes ir nacionalistines organizacijas Lietuvoje. Šie štabai stengėsi užmegzti ryšius su lietuvių organizaciniais centrais, esančiais Vokietijoje ir Švedijoje. Tuo pačiu lietuvių emigracinės nacionalistinės organizacijos mėgino užmegzti ryšius su antitarybinėmis organizacijomis Lietuvoje.

Buvo nutarta perimti ryšio kanalus ir infiltruoti savo agentūrą tiek į Lietuvos nacionalistų formuotųjų štabus, tiek į užsienyje veikiančius centrus, kad būtų suskaldytos ir likviduotos ginkluotos gaujos. Šiam tikslui buvo panaudota 1946 m. balandžio mėn. likviduota „Lietuvos Tautinė Taryba“ ir per vieną patikimą agen-

tą buvo imta vaizduoti jos atkūrimą iš „Tarybos“ likučių. Gegužės mėn. buvo užmegztas ryšis su stambia formuote – Didžiosios kovos apygarda, vadovaujama Žaliojo Velnio, kuris pripažino šį „komitetą“ vadovaujančiu organu. Su Žaliojo Velnio ryšininkų pagalba pavyko užmegzti ryšį su Tauro ir „A“ apygardų štabais. To paties mėnesio pabaigoje „komiteto“ atstovas agentas **Ažuolas** buvo pasiųstas į Rytų Lietuvos gaujų vadų pasitarimą. Pasitarime agentas susitiko su Tauro apygardos vadu, Geležinio Vilko rinktinės vadu ir kt.

Pasitarime buvo svarstomi partizanų kovos taktikos klausimai ir vieningo vadovaujančio centro galimybė. Sovietų agentas Ažuolas įrodinėjo būtinumą nutraukti ginkluotą kovą ir pakeisti taktiką, kadangi iki karo tarp SSRS ir anglo-saksų tai veda tik prie beprasmių lietuvių tautos naikinimo. Karinės formuotės turi paklusti vyr. Štabui ir „komitetui“, t.y., sovietų agentūrai. „Šios mūsų agento mintys daugelio delegatų buvo pripažintos logiškoms, bet tokios taktikos įpiršti jam nepavyko, kadangi iš susitikimo dalyvių agentas sužinojo, kad 1945 m. rudenį į Lietuvą nelegaliai buvo atvykę Lietuvos emigracijos atstovai ir davė nurodymus plėsti antitarybinę nacionalistinę veiklą ir ginkluotą kovą...“ (psl. 524).

Apie VLIK'o veiklą Mykolas-Jonas kalbėjo: „Lietuviai Vakaruose daro viską, kad išlaisvintų Lietuvą... VLIK'as stengsis permesti į Lietuvą daugiau kariškių, kad šie organizuotų kovą su bolševikais... Partizaninę kovą jie laiko ir laikys šventa Lietuvos išlaisvinime“ (psl. 524). Aptariamame dokumente rašoma, kad tokios žinios pakėlė nacionalistų dvasią, įkvėpė pasitikėjimo.

1946 m. birželio mėn. „komitetas“ gavo kvietimą susitikti su atvykusiais iš užsienio, prisistačiusiais kaip **Alfonsas ir Andrius**. Šie du suorganizavo pasitarimą su karinių formuotųjų vadovais, išdėstė užduotis ir priėmė nutarimą įkurti nacionalistinio pagrindžio vadovaujamus organus. Anot jų, jie atvyko į Lietuvą VLIK'o pavedimu, vykdydami nutarimą permesti antitarybinės



Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo komiteto valdybos iškilmingo Seimo posėdžio metu atsisveikinimas, 1992 m. gegužės 30 d., Kultūros ir Sporto rūmuose Vilniuje. Nuotraukoje iš k.: dr. L. Kriaučiūnas, dr. D. Krivickas, dr. K. Bobelis, D. Vienažinskis, G. Vagnorius, V. Jokūbaitis, A. Vakselis, dr. E. Armanienė, dr. A. Budreckis.

L. Tamošaičio nuotr.

kovos centrą iš užsienio į Lietuvą, čia įkurti „Lietuvos Atstatymo Komitetą“ (VLAK'), o VLIK'ą paversti VLAK'o delegatūra užsienyje. Užsienyje buvo nutarta, kad kovoti reikia Tėvynėje; kad kovai turi vadovauti žmonės, esantys Lietuvoje; kad politinę reikšmę turi ir išėivija, bet tik kaip pagalbinė jėga.

Sudarant vadovavimo centrą, pasitarime buvo priimta rezoliucija, kad visos Lietuvos veikiančios ir kojojančios organizacijos sudaro „Vyriausiąjį Lietuvos Atstajmo Komitetą“. Šis komitetas – aukščiausias politinis organas, vadovaujantis politinei ir karinei veiklai Lietuvoje, taip pat lietuvių tautos atstovas užsienyje, veikiantis per delegatūrą. „Lietuvoje turime suvienyti visas demokratines jėgas kovai su Tarybų valdžia, o bazė tam turi būti visa kovojanti šalis“ (psl. 525). Taip pat buvo nutarta, kad kol bus formuojamas VLAK'as, jo funkcijas vykdys (sovietų infiltruotas) 'komitetas', o VLAK'o pirmininku išrinktas jų agentas **Ažuolas**.

Toliau buvo nurodyta, kad užsienio delegatūra yra įgaliota atstovauti Lietuvą taikos konferencijoje ir JTO. Ji koordinuoja emigrantų veiklą ir dirba su diplomatinėmis misijomis. Delegatūra rūpinasi kovotojais, eančiais užsienyje. Delegatūra taip pat palaiko ryšį ir padeda Lietuvos partizanams pinigais, drabužiais, ginklais, medikamentais ir kt. Į užsienio delegatūrą įėjo žinomi profesoriai kun. Krupavičius (pirmininkas), prof. Brazaitis, daktaras Podolskis, Kaminskas, Žemaitis, Meškis, Valiukas.

Alfonsas taip pat pareiškė, kad karas tarp SSRS

ir anglo-saksų turi kilti po pusantrų-dviejų metų. Todėl Lietuvos pagrindis turi ruošti šiam karui, kad organizuotai stotų kovon prieš tarybų valdžią. Šiame pasitarime sovietų agentas Ažuolas išdėstė „komiteto“ nuomonę, kad reikia nedelsiant nutraukti ginkluotą kovą, banditizmą, pervesti karinių formuotųjų narius į pagrindžio organizacijas, kurios turėtų stoti į ginkluotą kovą tik prasidėjus karui. Su šia nuomone sutiko apygardų atstovai ir emisarai iš Vakarų.

Pirmoje liepos pusėje agentas Ažuolas vėl nuvyko susitikti su Vakarų emisais Alfonsu ir Andriumi. Kalbėdami apie ryšį tarp užsienio ir Lietuvos, Alfonsas pranešė, kad jie jau ėmėsi priemonių ir komplektavo VLAK'o Generalinį karinį štabą. Dokumente išvardinta to štabo sudėtis. Šis štabas turės vadovauti partizanų ir sukilėlių formuotėms, ruošiantis būsimam karui. II skyrius turi dirbti žvalgybinį darbą, rinkti karinę, ekonominę ir politinę informaciją. Į žvalgybinį darbą Alfonsas planuoja įtraukti ir kitus, taip pat agentą Ažuolą.

Pagal planą, agentas Ažuolas pasiūlė Alfonsui atvykti į Vilnių ir čia pabūti iki išvykimo į Vakarus. Jau būdamas Vilniuje, Alfonsas papasakojo agentui, kad jis turi tiesioginį ryšį su anglų žvalgyba ir kad jo veikla Lietuvoje sutampa su lietuvių emigraciniu centru. Tai reiškia, kad turi keistis kovos formos. Alfonsas išsakė agentui pageidavimą, kad Vilniuje būtų suorganizuotas pagrindžio vadų pasitarimas, kuriame jis galėtų pasisakyti apie naują pagrindžio taktiką, išdėstyti numatomą struktūrą ir pristatyti agentą Ažuolą nacionalistinio pagrindžio vyriausiojo vadovaujančio

organo vadovu – VLAK'o pirmininku.

„Mums leidus, agentas palaikė šią Alfonso idėją ir jie susitarė rugpjūčio 12 d. sušaukti tokį pasitarimą. Jį paruošė mūsų agentūra. Pasitarimas įvyko vieno agento bute. Butas buvo atitinkamai paruoštas“ (psl. 528). **Į pasitarimą agentai iš apygardų iškviatė Didžiosios Kovos, Tauro, Žemaitijos, Aukštaitijos, Panevėžio, Vilnijos partizanų vadus.** Alfonso ir Ažuolo pasiūlymu pasitarime buvo nutarta sukurti vieningą vadovybę, kuriai paklustų visos apygardos ir nacionalistinės organizacijos, taip pat nutraukti banditizmą ir teroristinę veiklą, pervesti gaujų dalyvius į legalią ar pusiau legalią padėtį.

Į vadovaujantį štabą infiltruoti buvo agentai Ažuolas, Gediminas, Jonynas. Pagal nutartus sprendimus, mūsų (t.y., sovietų) agentūra turi paruošti specialią direktyvą dėl ginkluotos kovos nutraukimo ir ginkluotų gaujų perorganizavimo. Į šį suvažiavimą buvo pakviestas Žaliasis Velnias, bet tą dieną neatvyko. Susitikimo su naujojo „komiteto“ vadovais pretekstu **Žaliasis Velnias buvo pristatytas į specialiai paruoštą butą ir areštuotas.** Po to Žaliasis Velnias davė parodymus ir sutiko vykdyti mūsų užduotis likviduojant apygardą. Tokios pat priemonės buvo numatytos ir kitose apygardose.

Pasitarime dalyvavęs Alfonsas, lydimas sovietų agento rugpjūčio 20 d. išvyksta į užsienį. Prieš išvykstant Alfonsas perdavė Ažuolui radijo ryšio šifrus ir kodus bei radijo siųstuvą, atvežtą iš Kauno. Alfonso išvykimą iš Lietuvos organizavo VLAK'as, o su juo ateityje bus palaikomas ryšys.



Juozas Stempužis transliacijų metu.

PO 60 METŲ IR 8 MĖNESIŲ NEBESKAMBA „TĖVYNĖS GARSAI“

1949 rugsėjo 8 d. Clevelande, iš WSRS radijo stoties, suskambo Čiurlionio ansamblio daina „Kur giria žaliuoja...“ Tai buvo pirmoji lietuvių radijo Tėvynės Garsų radijo programos laida. Amerikon keliavo naujieji piligrimai, į New Yorko ir Bostono uostus plaukė laivai. Tai naujoji lietuvių išeivija ieškojo ilgesnio sustojimo toli nuo pavergtos gimtosios žemės.

Jaunutis Nasvytis buvo ankstyvesnis emigrantas, negu kiti. Jis į Clevelandą atvyko 1947 m. Buvo kūrybingas žmogus ir naujų idėjų sumanytojas. Todėl ir nutarė steigti lietuvių radijo programą, tal-kon pasikviesdamas gražiai lietuviškai ir angliškai kalban-tį, Clevelande gimusį, augusį ir išsimokslinusį Kęstutį Šukį.

Apie *Tėvynės Garsų* įkū-rimą šitaip pasakoja **Kęstutis Šukys**: „1949 birželio mė-nesį Jaunutis Nasvytis pa-kvietė mane pasikalbėti kaip galėtume atgaivinti lietuvių radijo programą, veikusią Clevelande prieš II pasaulinį karą. Tai ir buvo pirmasis posėdis, kuriame nutarėme pradėti lietuvišką radijo pro-gramą. Rūpėjo kaip užpil-dysime meninę programos dalį, iš kur gausime finansinę paramą. Svarbiausia gi buvo surasti radijo stotį. Po ilgesnio ieškojimo suradome ir abu su Jaunučiu Nasvyčiu pasirašėme sutartį su WSRS stotimi.

Ir taip, švenčiant Tautos šventę, 1949 rugsėjo 8 d. pirmą kartą suskambėjo Onos Mikulskienės įkankliuotas programos signalas *Lietuviais esame mes gimę*. Muz. Alfonso Mikulskio diriguojamas Čiurlionio ansamblis progra-mą pradėjo daina *Kur giria žaliuoja*. Jaunutis Nasvytis buvo pirmasis pranešėjas, o muzikos plokštes surinkome

iš vietinių Clevelando lietuvių. Muzikinės dalies vedėjas buvo muz. Alfonsas Mikulskis.

Programą finansiniai rėmė ir iš tikrųjų išlaikė vietiniai lietuviai verslininkai su savo skelbimais: Izidoriaus Samo brangenybių krautuvė, Jakubauskų laidojimo koplyčia, Šuopio baldų krautuvė, Petro Muliolio apdraudos įstaiga ir kiti. Didžiausia parama tačiau nuo pat pradžios atėjo ir tęsėsi virš keturių dešimtmečių iš lietuvių banko - Lithuanian Savings & Loan, vėliau žino-mo Superior Savings & Loan vardu”.

Truputį vėliau į talką atėjo buvęs Kauno radiofono pranešėjas poetas **Balys Auginas**, užimdamas programos vedėjo pareigas, kuriose pasiliko iki ankstyvo 1955 metų pavasario.

1949 metų pabaigoje į *Tėvynės Garsų* radijo darbą įsijungė Juozas Stempužis. Nuo 1955 metų gegužės mėnesio perėmė *Tėvynės Garsų* radijo vedėjo pareigas ir rūpesčius, ir jais gyveno beveik trisdešimt septynerius metus iki savo mirties 1992 m. balandžio 24 d.

Nuo įsteigimo keletą metų programa išsilaikė iš verslininkų skelbimų, tačiau finansinėms sąlygoms sunkėjant, nuo 1952 iki 1960 metų programą tvarkė radijo klubas, kuriam pirmininkavo Juozas Stempužis, Pijus Žiūrys ir Alfonsas Mikulskis. Nuo 1960 metų Juozas Stempužis tapo *Tėvynės Garsų* savininku, tuo prisiimdamas ir visas finansines problemas, susijusias su programos išlaikymu ir tęsimu.

Juozui Stempužiui pavyko sutelkti būrį talkininkų ir pora šimtų dosnių ir pastovių rėmėjų. Jų aukų dėka radijas galėjo tęsti darbą. 1984 gruodžio 9 d. *Mūsų žingsniuose*, pokalbyje su kun. Gediminu Kijausku,

S.J., Juozas Stempužis taip kalbėjo apie programos rėmėjus: „...*gausiems rėmėjams reiškiu ypatingai nuoširdžią padėką. Clevelando lietuviai yra dosniausi žmonės visame pasaulyje*”.

Lietuvių radijas Clevelando lietuvių gyvenime nuo pat jo įkūrimo buvo svarbus veiksnys. Jis informavo apie organizacijų veiklą, pateikė naujausias pasaulines ir lietuvių žinias, perdavė rūpestingai parinktą muziką. Programose periodiškai girdėjome specifinio turinio vinjetes: *Šventadienio mintys ir žodžiai* (rašytojas Vacys Kavaliūnas), *Moters pasaulis* (Milda Lenkauskienė), *Sveikatos patarėjas* (dr. Henrikas Brazaitis ir dr. Danielius Degesys), *Keliaujančio mikrofono* reportažai suartino klausytojus su veikliaisiais asmenimis ar žymesniais įvykiais, *Literatūrinės ir istorinės apžvalgos* (Algis Rukšėnas ir dr. Jolita Kavaliūnaitė), lituanistinių mokyklų, skautų ir ateitininkų jaunimo proginiai pasirodymai, Zigmo Peckaus, Juozo Žilionio ir Petro Maželio jaunimo valandėlės, apdovanotos Ohio Lietuvių Gydytojų draugijos 1963 metų kultūrine premija, *Lietuvių kalbos valandėlė* (Ona Šilėnienė) ir religinės minties pusvalandis *Gyvenimo varpai* (Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapija) - tai tik dalis „*Tėvynės Garsų*“ kūrybinės mozaikos, kiekvieną sekmadienį sužerėjusios naujomis spalvų ir garsų varsomis.

Ypatingą dinamiškumą programai teikė tiesioginiai telefono-radijo ryšiais perduoti pranešimai iš didžiųjų lietuviškų įvykių užsienyje (pvz. iš Vatikano, minint šv. Kazimiero 500 metų sukaktį arba Lietuvos krikščionybės 600 metų jubiliejų).

Programa kėlėsi iš vienos radijo stoties į kitą, keičiant jas net septynetą kartų. Nuo 1989 liepos 16 d. programa transliuojama per dvi radijo stotis-WJCU FM 88.7 ir WCPN FM 90.3. Tokiu būdu iš 30 min. programos lietuvių radijas išaugo į trijų valandų savaitinę programą. 1961 m. per WXEN FM 106.5 radijo stotį, šalia „Tėvynės Garsų“ programos, Juozas Stempužis redagavo kasdienines europinės pramoginės muzikos programas, žinomas Continental Music Concerts vardu. Taip pat veikė programa anglų kalba Baltijos Aidai, kurias pranešinėjo Raimundas Kudukis. Pagrindinės Juozo Stempužio talkininkės-pranešėjos buvo Dalia Staniškienė ir Kristina Kuprevičiūtė. Perėjus į John Carroll universiteto radijo stotį, reikėjo turėti savo garso inžinierių. Šioje srityje talkinti sutiko Donatas Nasvytis ir Andris Dunduras.

Tėvynės Garsų radijas tapo ypatingai svarbus, Lietuvai pakilus savo laisvės skrydžiui. Radijo dėka savas pasidarė Sąjūdis, savi Lietuvos laisvės kovotojai, artima pul-

suojanti baimė ir viltis, kad kaip stebuklas, gal iš vergijos kelsis Lietuva. Sekmadienio rytais niekas nesitraukė nuo radijo programos - labai dažnai tai buvo pats pirmasis naujausių žinių šaltinis, kurias per visą naktį rinko programos vedėjas.

Beveik keturių dešimtmečių kelionėje Juozo Stempužio vadovaujama *Tėvynės Garsų* radijo programa savo pirmuoju tikslu įsirašė: ***Gimtas is lietuviska daina tegul gaivina Nemuno šalies prisiminimus ir stiprina mūsų jėgas tolimoje kelionėje į laisvą Lietuvą.***

„*Gyventi lietuviu - tai gyventi visais lietuviškosios kultūros laimėjimais*”, rašė Juozas Girnius. Tačiau kultūrinėms vertybėms visuomenėje paskleisti yra reikalingi tarpininkai. Tokiais tarpininkais gali būti ir radijo programos, kai jos kartą peržengia grynai informacinio ar pramoginio turinio ribas. *Tėvynės Garsų* radijo programai pasisekė tai padaryti.

To pasisekimo priežasties gal būt reikia ieškoti programos vedėjo sau pasistatytuose (Nukelta į 7 psl.)



Operos solistė Aldona Stempužienė-Amneris, Egipto karaliaus dukters rolėje. Šią G. Verdi operą Lietuvių Opera Čikagoje statė 1962 metais balandžio mėnesį, kurios buvo 4 spektakliai. Ji – dainos ir muzikos menininkė, kuriai nebuvo mažų partijų. *Vlodo Juknevičiaus nuotr.*

NEW YORK, NY

PASIKALBĖJIMAS SU NEW YORK
ARKIVYSKUPIJOS ORDINARU

2010 m. gegužės 7 d. Lietuvos Vyskupų Konferencijos delegatas prel. Edmundas J. Putrimas kartu su New Yorko Apylinkės pirmininke Ramute Žukaite kalbėjosi su New Yorko arkivyskupu Timothy M. Dolan jo rezidencijoje Manhattane.

Arkivyskupas pasveikintas su nauju paskyrimu (2009 m. balandžio 15 d.) New Yorko arkivyskupijos ordinaru. Su juo diskutuota galimybė su-

organizuoti pamaldas lietuvių kalboje kelis kartus metų bėgyje aptarnaujant lietuvius katalikus gyvenančius New Yorke.

Buvo progos paaiškinti arkivyskupui koki svarbų vaidmenį bei dvasinę, kultūrinę ir istorinę prasmę mūsų lietuviškos parapijos turi vietinėms lietuvių bendruomenėms tiek New Yorke tiek ir visoj Šiaurės Amerikoje. Kalbant apie lietuvių katali-

kų sielovadą, arkivyskupas nuoširdžiai sutiko dalyvauti Mišiose Šv. Patriko katedroje, kurios paminėtų praeitų metų Lietuvos tūkstantmečio jubiliejų ir kad tuo metu būtų įteiktas lietuviškas religinis simbolis katedrai. Šiuo metu svarstoma įteikti Šiluvos Marijos ikoną.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos delegatas dirbs su arkivyskupu, su vietiniu bažnytiniu personalu ir su NY lietuvių bendruomene ne tik paruošti šias ypatingas šv. Mišias bet ir tolimesniuose sielovados reikaluose.



Nuotraukoje iš kairės – prel. Edmundas J. Putrimas, LVK Delegatas lietuvių katalikų sielovadai išeivijoje, arkivyskupas Timothy M. Dolan, New York arkivyskupijos ordinaras, Ramutė Žukaitė, NY Lietuvių Bendruomenės pirmininkė.

(Atkelta iš 6 psl.)
PO 60 METŲ...

uždavinuose, reikalavimuose ir tiksluose. O tai jis greičiausia padarė, ieškodamas atsakymo tik į vieną klausimą: Kokiu lietuviu noriu būti?

Juozas Stempužis gimė Kaišiadoryse, Trakų apskrityje. 1939 m. baigė Kaišiadorių gimnaziją ir 1944 Vilniaus pedagoginio instituto literatūros ir istorijos skyrių. Drauge 1943-44 m. Vilniaus universiteto humanitarinių mokslų fakultete studijavo meno istoriją. Veikė skautuose. 1942-44 m. pirmininkavo Vilniaus pedagoginio instituto studentų atstovybei ir tuo pat metu buvo Lietuvių vienybės sąjūdžio centro valdybos narys bei šio sąjūdžio pagrindinio laikraščio *Atžalynas* redakciniame kolektyve. 1944 m. pasitraukęs iš Lietuvos, buvo lietuvių studentų sąjungos *Lituania* Vienoje steigėjas ir pirmininkas. 1945-52 m. Čiurlionio ansamblio pirmininkas, administravęs ansamblio koncertus Vakarų Vokietijoje ir JAV. 1960 m. už nuopelnus išrinktas ansamblio garbės nariu. 1949 m. atvyko į JAV ir apsigyveno Clevelande. Bendradarbiavo *Jaunojoje Lietuvoje*, *Aukštaičių Žemėje*, *Mūsų Kelyje*, *Drauge* ir *Dirvoje* publicistinėmis temomis ir literatūros bei dramos kritikos klausimais.

Buvo Tautybių radijo programų sąjungos, įsteigtos 1988 m., pirmininkas.

Sukaupe didelį plokštelių ir įrašų archyvą.

1988 metais Juozui Stempužiui buvo paskirta LB Kultūros tarybos radijo premija už didelį darbą ir gilios prasmės įnašą į mūsų išeivijoje lietuvių kultūrinį lobyną.

1992 metais mirus *Tėvynės Garsų* radijo vedėjui Juozui Stempužiui, jo darbą tęsė **Aldona Stempužienė**. Vakarinę programą WCPN stotyje perėmė Kristina Kuprevičiūtė. Aldonai Stempužienei talkino Dalia Staniškienė, Danutė Dundurienė, Ona

Šilėnienė, Romas Zorska ir, viešėdama Clevelande, Milda Lenkauskienė. Taip pat buvo religinės minties 30 min programa *Gyvenimo Varpai*, kurią redagavo ir globojo Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapija.

Buvo sutvarkytas ir dalinai nukopijuotas Juozo Stempužio globotas, Lietuvos istorijos laikotarpiui svarbus Jono Stonio archyvas. Dabar šis archyvas perduotas PLB archyvu. Šiuos darbus įgalino Lietuvių fondo ir *Tėvynės Garsų* klausytojų parama.

Dviejų valandų programa įgalino skirti nemažai laiko muzikai, pristatyti naujausius Lietuvos kompozitorius. Programos finansinį pagrindą įgalino klausytojų aukos bei skelbimai. Kartą metuose renkama parama radijo stočiai. Visur jaučiama stipri klausytojų parama ir jos užteko visoms išlaidoms, nes programos vedėja ir visi talkininkai dirbo be atlyginimo.

Prieš pereidama į naują radijo programų veiklą, mezzosopranas **Aldona Stempužienė** nuėjo iškilų meninio gyvenimo kelią. Ji gimė Lietuvoje. Dainavimo pradėjo mokytis Europoje. 1949 m. atvykusi į Clevelandą, tęsė studijas pas žinomas dainavimo mokytojas – Lila Robeson ir Camela Cafarelli. Nuo 1954 m. dalyvavo Čiurlionio ansamblio koncertuose, Cafarelli operoje ir Chicagos Lietuvių operoje, atlikdama pagrindines mezzosoprano roles. 1965 m. Vokietijoje įdainavo į plokštelę komp. Dariaus Lapinsko *Mergaitės dalia* ir su Stuttgarto simfoniniu orkestru, dirguojant Dariui Lapinskui, įdainavo arijų plokštelę. 1985 m. išleido lietuvių kompozitorių dainų plokštelę. Ji dėstė dainavimą Cleveland Music School Settlement ir yra aktyvi Clevelando lietuvių kultūrinės veiklos dalyvė. Lietuvių visuomenė yra didžiai dėkinga Aldonai Stempužienei už puikias radijo programas, kuri per visus 18-ka metų neleido nutilti *Tėvynės Garsams*.

CLEVELAND, OH

Clevelando lietuvių kultūrinį darželių gegužinė - birželio 6 d., sekmadienį. Lietuvių kultūrinių darželių draugija rengia savo metinę dėkingumo gegužinę East Shore Park Club Pavilion (kampas Dorchester ir East Park gatvių). Pradžia – 12 v. p.p., vakšės – 12:30 v. p.p. Laukiame naujų narių įsijungti; dabartiniai nariai galės atnaujinti savo narystę. Asmeniui nario mokestis – 10 dol., šeimai – 20 dol. Kviečiame visus.

„Dirvos“ inf.

A.a. Algirdas Mykolas Bielskus. Su giliu liūdesiu pranešame, kad 2010 m. gegužės mėn. 19 d., Algirdas Mykolas Bielskus baigė savo žemišką kelionę ir iškeliavo į Amžinuosius namus. Kartu liūdi plati jo sporto ir dainos šeima – visi, kuriuos jis palietė savo asmenybe.

KVIETIMAS
Į IŠPARDAVIMĄ

2010 m. birželio mėn. 12 d., 10:00 v.r. – 3:00 v. p.p., šv. Kazimiero parapijos 18022 Neff Rd., (Neff gatvės ماشینų aikštėje), bus pirmas išpardavimas, skirtas lėšų telkimui naujo parapijos ženklo išlaidoms padengti. Labai kviečiame visus atsilankyti, susitikti su naujais šios parapijos nariais ir kartu... apsipirkti. Daugumoje parduodami dalykai arba **visai nauji** ar **labai mažai naudoti**. Bus rūbų, žaislų, namų apyvokos daiktų ir t.t. Mokestis 5 dol. Norėdami, kad šis išpardavimas būtų sėkmingas, ieškome savanorių, kurie galėtų tą dieną (9:00 v.r. – 4:00 p.p.) mums padėti įgyvendinti šį užmojį. Norinčius prisidėti prašome skambinti Joan Carpenter, tel. 216-486-5649.

LIETUVIŲ RADIO
PROGRAMA

Kristinos Kuprevičiūtės radijo programa **Tėviškės aidai**, yra transliuojama sekmadienio vakarais nuo 7:00 iki 8:00 v.v. per WCPN FM 90.3 stotį. Clevelando lietuvių žinios bus

NAUJA RADIO PROGRAMA
„ŠIAURINIS KRANTAS“

Gegužės 16 d. per sekmadienio kavutę, kuri vyksta po sumos Cleveland, OH Šv. Kazimiero parapijos kavinėje Mylita Nasvytienė perskaitė pranešimą apie sudarytą planą tęsti lietuvių kalbos radijo programą Clevelando mieste. Ant stalų buvo padėta informacija apie numatytą radijo programos tvarką. M. Nasvytienė priminė, kad radijo programa yra reikalinga, kadangi buvusi radijo programa užbaigė savo transliacijas.

Ji taip pat išvardino naujos programos dalyvius tačiau be nurodymo apie jų aktualų darbą. Ji taip pat prašė finansinės paramos naujai programai.

M. Nasvytienė kvietė prie mikrofono naujos programos viršininką Eugenijų Dicevičių, kuris yra pasirodęs Clevelande kaip dainininkas – gitaristas ir pranešė, jog naujos radijo programos pavadinimas bus „**Šiaurinis**

krantas“, kad transliuotų naujienas iš Lietuvos, JAV lietuvių veiklos, Clevelando lietuvių naujienas bei dabartinę muziką. Radijo programa kaip ir praeityje bus transliuojama per WJCU 88.7 FM stotį ir per internetą www.wjcu.org/listen. Programos transliavimas prasidės gegužės 23 d. (sekmadienį) 8-10 v.r.

E.Dicevičius priminė, kad radijo darbuotojai turi nuolatinius asmeninius darbus ir prašė visus pasiteiravimus dėl radijo siųsti e-paštu LithuanianRadio@gmail.com arba paštu: 877 E. 185th St., Cleveland, OH 44119.

Pasigedome, kad pranešimuose nebuvo padėkota Aldonai Stempužienei už daugelį metų vadovavimą „**Tėvynės garsams**“.

Mes linkime „**Šiaurinis krantas**“ programai gero vėjo ir sėkmingos ateities.

Algirdas V. Matulionis

CHICAGO, IL

Prelatas kun. Ignas Urbonas švenčia savo kunigystės 75 metų jubiliejų. Birželio 13 d., sekmadienį, 9 val. ryto prelatas ta proga koncelebruos šv. Mišias Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje, 14911 127th St., Lemont, IL. Po 9 val. r. ir po 11 val. r. šv. Mišių geriamą prelatą pasveikinti ir su juo pabendrauti bus galima PLC didžiojoje salėje, o po 6 val. vak. šv. Mišių – misijos prieangyje. Prelatas gimė 1910 m. gruodžio 5 d. 2006 m. buvo išleista jo labai įdomūs prisiminimai knygoje „Ilga prelato kelionė“.

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos Čikagos skyrius šiemet vėl rengia transpranešamos, prašom atsiųsti informaciją iki penktadienio E-mail kmkd61@earthlink.net, Telefonas: 216 283-8853, stotis WCPN, FM 90.3.

dicinę gegužinę, kuri įvyks rugpjūčio 22 d., sekmadienį, Ateitininkų namų ažuolyne, Lemonte. Čikagos ir apylinkių lietuvius prašome iš anksto ruoštis dalyvauti metinėje gegužinėje, nes rengėjai žada daug įvairių pramogų ir netikėtumų.

Balio Sruogos komedija „Dobilėlis penkialapis“ premjera Čikagos Jaunimo centro salėje ir balkone vos sutalpino atvykusius žiūrovus. Komedijos veiksmas vyksta Lietuvos provincijos miestelyje. Viengungiai broliai sprendžia finansinę problemą, nes valdžia nori viengungius priversti mokėti didžiulius mokesčius. Vienintelis kelias jiems – susirasti žmonas, tad nereikės tų mokesčių tiek mokėti. Prisiekę būti viengungiais žada nepasiduoti, bet kaip? Miestelyje yra viena mergina, kurią slapčia nusižiūrėjo

(Nukelta į 10 psl.)

LIETUVA IR PASAULIS

Amerikos ir Baltijos forumas Vašingtone, už reikšmingiausią veiklą kasmet apdovanojantis iš Baltijos šalių kilusią asmenybę, šikart pagerbė Almą Adamkienę. Tarptautinė organizacija įvertino kadenciją baigusio prezidento valdo Adamkaus žmonos Almos dešimties metų labdaringą veiklą rūpinantis Lietuvos vaikais. Į iškilmingą teikimo ceremoniją Vašingtone A. Adamkienė nevykusi, paprašiusi atsiimti ambasadoriaus Audriaus Brūzgos. „Man nuvykti į Vašingtoną nepavyko. Be to, aš gal ir nejaukiai jausčiausi. Apdovanojimų verti daugybė žmonių, kurie rūpinasi vaikais”, – pasikuklino ponია Alma, rašo *Lietuvos rytas*.

LR Užsienio reikalų ministerijoje gegužės 21 dieną vyko Užsienio lietuvių organizacijų projektų atrankos komisijos posėdis, kuriame buvo paskirstyta valstybės parama užsienio lietuvių bendruomenių, organizacijų ir lituanistinio švietimo įstaigų veiklai. Komisijai, kurią sudaro Užsienio reikalų, Švietimo ir mokslo, Kultūros ministerijų ir Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovai, šiemet pateikti 239 projektai, kurių bendra prašoma paramos suma – 2,59 mln. litų.

Užsienio lietuvių organizacijoms ir lituanistinio švietimo įstaigoms šiemet skirta 261,4 tūkst. litų. Apsvarsčiusi paraiškas komisija nusprendė siūlyti visiškai arba iš dalies finansuoti 89 projektus. Pirmenybė buvo teikiama projektams, skirtiems Lietuvai reikšmingoms sukaktims – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 20-mečiui ir Žalgirio mūšio 600-sioms metinėms – paminėti, lituanistinio švietimo plėtrai, bendruomeniškumo skatinimui, lietuviškai žiniasklaidai užsienyje, užsienio lietuvių ryšiams su Lietuva stiprinti. Informacija apie komisijos priimtus sprendimus skelbiama Užsienio reikalų ministerijos svetainėje www.urm.lt. Taip pat LR URM šiemet yra numąčiusi lituanistinėms mokykloms užsienyje skirti ugdymo priemonių.

Metus trukusį Lietuvos pirmininkavimą Baltijos jūros valstybių tarybai (BJVT) vainikuos birželio 1-2 dienomis Vilniuje rengiamas Baltijos jūros valstybių vyriausybės vadovų susitikimas. Jame dalyvaus 12 organizacijos narių – Danijos, Estijos, Suomijos, Vokietijos, Islandijos, Latvijos, Lietuvos, Norvegijos, Lenkijos, Rusijos, Švedijos ir Europos Komisijos delegacijos. Garbės svečio teisėmis į susitikimą kviečiami ir Baltijos jūros parlamentinės konferencijos atstovai. Delegacijoms vadovaus valstybių narių ministrai pirmininkai arba jų įgalioti atstovai. Europos Komisijos delegacijos vadovas – jos prezidentas Jose Manuelis Barroso.

Pirmąją renginio dieną delegacijų vadovai rinksis istoriniuose Chodkevičių rūmuose Vilniaus senamiestyje. Neformalios vakariinės metu bus diskutuojama apie šalių bendras pastangas įveikti ekonominius sunkumus.

Birželio 2 dieną Baltijos jūros šalių vyriausybės vadovai rinksis Nacionalinėje dailės galerijoje. Planuojamos diskusijos temos: Baltijos jūros regiono konkurencingumo skatinimas, tvarus ekonomikos augimas ir bendradarbiavimas energetikos srityje.

Vadovaudama BJVT, Lietuva užbaigė organizacijos reformos proceso teisinių pagrindų kūrimą, įkūrė jūrų politikos ekspertų grupę, kuriai šiuo metu ir vadovauja, padėjo pagrindus naujiems projektams Rusijos Kaliningrado ir Pskovo srityse. Per Lietuvos pirmininkavimą Vilniuje buvo surengtas Baltijos jūros regiono nevyriausybinių organizacijų forumas, regiono darbo organizacijų tinklo konferencija, inicijuotas jaunimo forumas „Būk jaunas“. Pirmininkavimą BJVT iš Lietuvos nuo liepos 1 dienos perims Norvegija.

Gegužės 17 dieną 02.00 val. Lietuvos laiku prie Vakarų Afrikos pakrantės buvo užpultas vienai iš Lietuvos laivybos kompanijų priklausantis ir su Lietuvos Respublikos vėliava plaukiojantis motorlaivis. Užpuolimo metu ginkluoti asmenys pagrobė ir nežinoma kryptimi motorine valtimi išgabeno vieną igulos narį. Likę laivo igulos nariai yra sveiki, laivas saugiai prišvartuotas uoste. Iki šio momento jokių reikalavimų dėl pagrobto Lietuvos piliečio išlaisvinimo sąlygų negauta. Pagrobto Lietuvos jūrininko artimieji apie įvykį informuoti. Su Lietuvos piliečio išlaisvinimu susijusiems veiksams koordinuoti sudaryta užsienio reikalų ministro Audroniaus Ažubalio vadovaujama tarpžinybinė darbo grupė. Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra dėl įvykio pradėjo ikiteisminį tyrimą. Atsižvelgiant į situacijos jautrumą, suinteresuotos žinybos ir laivo savininkai nuo detalesnių komentarų dėl šio įvykio susilaiko. **LR URM**

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.
Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.
Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com



Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkė Irena Degutienė gegužės 19 d. pasitarime Vilniuje su Gruzijos užsienio reikalų ministru Grigolis Vašadze. www.lrs.lt

TEISINIAI PAGRINDAI LIETUVOS IR GRUZIJOS BENDRADARBIAVIMO KOMISIJOS VEIKLAI

Vilnius, gegužės 20 d. (LR URM). Lietuvos ir Gruzijos užsienio reikalų ministrai Audronius Ažubalis ir Grigolis Vašadze Vilniuje gegužės 18 dieną pasirašė Lietuvos ir Gruzijos Europos ir euroatlantinės integracijos komisijos nuostatus ir tokiu būdu atvėrė kelią šios komisijos veiklai.

Komisija, kurios steigimas buvo numatytas pernai balandžio 28 dieną pasirašytoje Lietuvos ir Gruzijos chartijoje dėl Europos ir euroatlantinės integracijos, kuruos Lietuvos ir Gruzijos politinį dialogą, konsultacijas ir bendradarbiavimą politinėje, ekonominėje, gynybos, mokslo, kultūros ir kitose srityse.

„Komisijos nuostatų pasirašymas liudija, kad mes tikrai institucionalizuojame savo bendradarbiavimą ir judame konkrečių projektų link“, – ceremonijoje teigė Lietuvos užsienio reikalų ministras.

Su oficialiu trijų dienų vizitu Lietuvoje besilankančiam Gruzijos užsienio reikalų ministrui Lietuvos diplomatijos

vadovas dar kartą pabrėžė Lietuvos paramą Gruzijos teritoriniam vientisumui ir euroatlantinės integracijos siekiams.

A. Ažubalio teigimu, šalių santykiai yra pavyzdiniai, ir Gruzija užima ypatingą vietą Lietuvos užsienio politikoje. Tuo pačiu pabrėžta, kad esama galimybių plėtoti šalių ekonominį bendradarbiavimą.

Susitikime buvo aptartas ES ir Gruzijos bendradarbiavimas. Lietuvos užsienio reikalų ministras atkreipė kolegės dėmesį į santykiuose su ES Gruzijai atsiveriančias perspektyvas: praėjusiais metais pristatytą ES Rytų partnerystės iniciatyvą. Asociacijos susitarimo sudarymo ir vizų režimo palengvinimo galimybes.

„Prašu nepriimti to kaip politinio mandagumo, kad Gruzijos atstovai gana dažnai atvyksta į Lietuvą prašyti kolegų patarimų. Klausime jūsų patarimų kai, pavyzdžiui, kalbama apie tokius svarbius dalykus kaip Asociacijos sutartis, dėl kurios greitai pra-

sidės derybos. Jūs praėjote visa tą kelią seniai, ir mums labai svarbios jūsų žinios bei patirtis“, – po susitikimo sakė G. Vašadze.

Ministrai taip pat aptarė situaciją Pietų Kaukazo regione, kitus aktualius tarptautinės politikos klausimus.

Gruzijos užsienio reikalų ministras gegužės 18 dieną susitiko ir su Lietuvos Prezidente Dalia Grybauskaite.

Gegužės 19 dieną G. Vašadze dalyvavo Vilniaus dešimtuko įkūrimo dešimtmečiui skirtoje apskritojo stalo diskusijoje, susitiko su Seimo Pirmininke Irena Degutiene, Seimo Užsienio reikalų bei Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetų atstovais. Gegužės 20 d. įvyko Gruzijos užsienio reikalų ministro susitikimai su Lietuvos Ministru Pirmininku Andriumi Kubiliumi ir krašto apsaugos ministre Rasa Juknevičiene.

Tai jau trečiasis G. Vašadzės kaip Gruzijos užsienio reikalų ministro vizitas Lietuvoje nuo jo paskyrimo į šias pareigas 2008 m. gruodį.

BALTIJOS ŠALIŲ GELBĖTOJAI – JAU VARŠUVOJE

Varšuva, gegužės 21 d. (ELTA). Baltijos šalių gelbėtojai jau atvyko į Varšuvą ir rengiasi padėti potvynio kamuojamiems lenkams. Manoma, kad labiausiai jų pagalbos reikės penktadienio vakarą, kai potvynis pasieks piką ir vanduo gali pradėti laužti pylimus.

„Vysloje vanduo vis kyla ir kyla, planuojama, kad septintą valandą vakaro bus pasiektas aukščiausias lygis. Tuo metu vanduo gali pradėti laužti pylimus. Mūsų gelbėtojai padės juos tvirtinti prie elektrinės“, – sakė Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento (PAGD) atstovė Laura Valauskienė.

Pasak PAGD atstovės, šiuo

metu gelbėtojai ruošiasi gelbėjimo darbams, tvarko techniką. Be Baltijos šalių komandos, į pagalbą lenkams yra atvykę prancūzai, vokiečiai.

Į potvynio zoną išvyko po penkis Lietuvos, Latvijos ir Estijos gelbėtojus, kurie jau antri metai pagal projektą „BaltFloodCombat“, iš dalies finansuojamą Europos Komisijos, mokosi likviduoti potvynius. Pagal projektą „BaltFloodCombat“, kiekviena iš Baltijos šalių yra sukūrusi specialų padalinį, kurį sudaro parengti specialistai, mobilus didelio našumo siurblys su atitinkamais priedais ir transporto priemonės. Trys padali-

niai suformuoja modulį, skirtą potvyniams likviduoti. Įranga, įsigyta modulio tikslams, saugoma gelbėjimo tarnybose.

Lenkijos sostinėje Varšuvoje Vyslos upės vanduo smarkiai kyla ir spėjama, kad vandens lygis pasieks 7,80 metro, tai būtų pokario rekordas, informuoja thenews.pl. Šimtai ugniagesių ir kareivių atsargumo sumetimais pylimus tvirtina smėlio maišais. Specialios užtvartos pastatytos prie Varšuvos zoologijos sodo, nes teritorijai dešiniajame Vyslos krante iškilusi ypač didelė grėsmė.

Potvyniai Lenkijoje iki šiol nusinešė dešimties žmonių gyvybes. Aukščiausią vandens lygį Vysla buvo pasiekusi 1844 m., kai vanduo buvo pakilęs net 8,25 metro.

„DIRVOS” KELIAS – PARODA SEIMO RŪMUOSE

Vilnius, gegužės 17 d. (LR Seimo inf.) - Seimo III rūmų galerijoje atidaryta paroda „Dirvos kelias”, skirta lietuvių tautinės minties laikraščio istorijai, jo leidėjams, redaktoriams. Konferencijų salėje vyko konferencija „Dirva ir tautininkų tradicijos”. Parodos rengėjai - Sei-



Stefa Gedgaudienė

mo nariai **Gintaras Songaila** ir **Kazimieras Uoka**, rodiniai - iš Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos fondų ir asmeninio Stefos Gedgaudienės archyvo.

Tautinės minties laikraštis „Dirva”, perkopęs devintąją savo gyvavimo dešimtį, buvo įkurtas 1916 m. rugpjūčio 28 d., pertvarkius nuo 1915 m. lapkričio 25 d.ėjusį „Santikos” laikraštį. Cleveland Lietuvių Bendruomenėje tokiu būdu radosi nauja galimybė pristatyti tautinio bei kultūrinio gyvenimo atgarsius.

Nuo įkūrimo iki 1952 m.

„Dirvos” leidėju buvo Ohio Lithuanian Publishing Co., o vienu iš pagrindinių organizatorių - tautinių pažiūrų verslininkas A. Bartoševičius. Pirmuosius metus laikraštį redagavo V. K. Jokubynas. 1917 m. redaktoriumi buvo pakviestas J. Gedminas. Po metų „Dirvos” redaktoriumi tapo K. S. Karpus, sėkmingai vadovavęs laikraščiui tris dešimtmečius (1918-1948). 1948 m. „Dirvą” įsigijo ir jos redaktoriumi tapo V. Rastenis, nuo 1951 m. redaktoriaus vairą patikėjęs savo pavaduotojui B. Gaidžiūnui.

1952 m. laikraščio leidimą perėmė Amerikos lietuvių spaudos ir radijo draugija „Viltis”. Pirmuoju jos pirmininku buvo išrinktas žinomas išeivijos visuomenininkas J. Bachunas. Nuo 1962 m. iki 1968 m. „Dirvos” redaktoriumi dirbo J. Čiuberkis, vėliau šios pareigos buvo patikėtos buvusiam redaktoriaus pavaduotojui V. Gedgaudui, šį darbą dirbusiam iki 1991 m. Jo darbo metais „Dirva” patyrė ir skaudžių smūgių, ir viltingų pakilimų. 1975 m. liepos 30 d. redakcijos pastatas smarkiai nukentėjo nuo gaisro - sudegė spaustu- vės įrengimai, medžiagos bei archyvas. Vis dėlto, nepaisant visų kliūčių, jau tų pačių metų rugpjūčio pabaigoje išėjo naujas



Buvęs Lietuvos Respublikos Generalinis konsulas Čikagoje, o dabar Lietuvos užsienio lietuvių reikalams departamento direktorius Arvydas Daunoravičius apžiūri LR Seimo rūmų galerijoje surengtą „Dirvos” laikraščio parodą minint jos 95 metų sukaktį.

numeris, redaguotas ir surinktas redaktoriaus bute. Per savo darbo metus V. Gedgaudui pavyko sutelkti profesionalų redakcijos kolektyvą, sugebėjusį objekty-

viai atspindėti visuomeninio, politinio bei kultūrinio išeivijos gyvenimo momentus.

1991 m., V. Gedgaudui pasitraukus iš pareigų, redak-

toriumi dirbo V. B. Gaidžiūnas (1991-1994), 1995 m. šias pareigas ėjo A. Bundonis, 1996-2000 m. - J. Jasaitis, nuo 2005 m. iki šiol „Dirvą” redaguoja V. Radžius.

ELTA ir Lietuvos Respublikos Seimo – nuotraukos.

„Dirvos” laikraščio 95-erių metų sukaktis buvo paminėta Čikagoje surengtoje iškilmingoje Kovo 11-osios šventėje, kurios metu Amerikos Lietuvių Tautinė sąjunga paskelbė literatūrinio romano konkurso „Lietuvai tūkstantis metų” laureatus ir įteikė jiems Vertinimo komisijos skirtas premijas. Pirmoji skirta rašytojui Petruui Venclovai už romaną „Tamsėjančios giesmės”, skirtą kovotojams už tautos laisvę. Antroji premija – rašytojai Editai Barauskienei už istorinį romaną „Amžinasis keleivis Abraomas iš Kulvos” ir trečioji – rašytojai Violetai Židonytei už romaną „Liepų medaus nebus”.

Šventėje buvo prisiminta ir Tautinės sąjungos 60 metų veiklos sukaktis.



Parodą apžiūri ir JAV lietuviams žinoma žurnalistė Audronė Škiudaitė (antra iš dešinės).

(Atkelta iš 7 psl.)

CHICAGO, IL

visi broleliai. Nori ją vesti, kad mokesčiai būtų mažesni. Vyksta kova dėl jos – viskas galima, kad tik ją laimėtų. „Žaltvykštės” sambūrio vaidintojai gerai atliko savo roles. Tik gaila, kad sambūrio vadovybė nepasirūpino atspausdinti bent vieno lapo programėlę, kurioje būtų parašyta kas vaidina. Todėl ir mes negalime čia padėkoti aktoriams, nes nežinome jų pavardžių. Veikalą režisavo Ilona Čiapaitė, kuri subūrė talentingų vaidintojų būrį.



Lietuvos Respublikos Generalinė konsulė S. Aniulienė, įmonės „Goodwill Insurance, Mortgage ir Real Estate“ vadovas V. Skapcevičius ir kiti šventės dalyviai. *LR gen. konsulato Čikagoje nuotr.*

APDOVANOTI LIETUVIŲ KALBOS ŽINOVAI

Šių metų gegužės 7 d., penktadienį, įvyko penktąjį Nacionalinį diktantą Čikagoje rašiusių susitikimas, kurio metu apdovanoti raštingiausieji miesto ir jo apylinkių lietuviai. LR Generalinio konsulato Čikagoje pakviesti gimtosios kalbos entuziastai ir jų draugai rinkosi įmonės „Goodwill Insurance, Mortgage ir Real Estate“ patalpose, kur juos šiltai priėmė šeimininkai. Užkandžiuojančius ir smagiai šurmuliuojančius svečius pasveikino įmonės vadovas Vytas Skapcevičius. Jis džiaugėsi, galėdamas prisidėti prie lietuvių kalbos akcijos, tre-

čius metus iš eilės įsteigdamas apdovanojimą geriausiai Čikagoje diktantą parašiusiam tautiečiui. Šventėje dalyvavusi generalinė konsulė Skaistė Aniulienė akcentavo diktantą rašiusių žmonių dėmesį ir meilę savo gimtajai kalbai, priminė, kad daugelis didžiosios Čikagos lietuvių kalbos entuziastų nepatingėjo keltis naktį ir nuvažiuoti ne vieną dešimtį kilometrų, kad galėtų dalyvauti konkurse. Konsulė paskelbė šiais metais geriausiai diktantą parašiusią Čikagos lietuvę, kuria tapo **Agnė Vertelkaitė**, tekste padariusi tik tris klaidas bei patekusi į konkurso finalinį

turą Vilniuje (į finalą pateko daugiau nei 100 žmonių, tačiau tarp jų buvo tik 8 užsienyje gyvenantys lietuviai). Nugalėtojai įteiktas grafiko Petro Repšio darbas „Vilniaus miesto siena“.

Vėliau Lietuvių studentų asociacijos Ilinojaus universitete Čikagoje (LSA UIC) prezidentė Austėja Kaveckaitė pasveikino raštingiausius studentus: Paulių Vertelką, Giedrę Elekšytę bei Moniką Adomaitytę. Laimėtojai buvo apdovanoti suvenyriniais marškinėliais, dovanų kortelėmis ir knygomis. Po apdovanojimų susirinkusieji sma-

guriavo didžiuliu šventiniu tortu, dalinosi prisiminimais apie diktanto rašymą ir žadėjo kitais metais vėl būtinai dalyvauti „Atgimimo“ akcijoje.

Šių metų kovą Pasaulio lietuvių centre 3:00 val. ryto penktąjį Nacionalinį diktantą rašė trisdešimt žmonių. Akciją Čikagoje organizavo LR Generalinis konsulas Čikagoje, rėmė „Goodwill Insurance, Mortgage ir Real Estate“, restoranas „Bake for Me“, prisidėjo Pasaulio lietuvių centras, Lietuvių studentų asociacija Ilinojaus universitete Čikagoje bei Šiaurės Amerikos lietuvių studentų sąjunga.

LR gen. konsulato Čikagoje inf.

LENKIJA ATSIUNTĖ NOTĄ DĖL CHULIGANIŠKO ELGESIO KELIUOSE

Beprecedentis įvykis Lietuvos Lenkijos santykiuose – kaimyninė šalis pirmą kartą atsiuntė notą dėl chuliganiško Seimo nario elgesio keliuose. Lenkai praneša, kad Petras Gražulis viršijo greitį, stabdomas nestojo, o galiausiai sustabdžius P. Gražulio automobilį mosavo diplomatinio pasu, skelbia LNK „Žinios“.

Lietuva gavo Lenkijos notą dėl Seimo nario Petro Gražulio – kaimyninė valstybė informuoja, kad pavasario pradžioje P. Gražulis viršijo greitį, stabdomas nestojo. Kai galiausiai parlamentaras buvo sustabdytas, bandė išsisukti rodydamas diplomatinį pasą.

“Tai pirmą sykį per 20 metų, kad taip atsitiktų, kad kita valstybė atsiųstų mums notą dėl Seimo nario elgesio keliuose. <...> Mosuoti Lietuvos diplomatinio pasu, įrodinėti savo neliečiamybę, maunant bet kurios valstybės keliais nereikėtų”, - teigė Emanuelis Zingeris, Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas.

P. Gražulis tikina nesupratęs, kad jį stabdo lenkų policija – esą pamanė, kad stabdo priekyje važiuojantį automobilį.

“Įvyko nesusipratimas, kadangi kalbos barjeras. Lenkijos keliais didelis auto-

mobilių srautas, stabdė prieky automobilis sustojo ir man mostelėjo ir aš nuvažiavau. Ir aš jokio motyvo neturėjau, važiavau ir pamačiau paskui save važiuojantį policijos automobilį”, - telefonu sakė P. Gražulis, Seimo narys.

Jis taip pat neigia mosavęs diplomatinio pasu.

“Paėmė visą rankinę ir buvo diplomatinis pasas ir pasakė, kadangi yra tas pasas, mes kreipsimės į ministeriją”, - P. Gražulis tikina, kad diplomatinio pasu nepiktnaudžiavo.

Apie Lenkijos notą Užsienio reikalų ministerija informavo Seimo Užsienio reikalų komitetą – šis sprendžia, ką daryti. *LNK*

LIETUVOS DIENA

Š.m. birželio 4 d., penktadienį, LR Generalinis konsulas Čikagoje rengia antrąjį festivalį „Lietuvos diena“ centrinėje Čikagos miesto aikštėje Daley Plaza. Kaip ir praėjusiais metais jame dalyvauti bei savo kūrinius, gaminius, paslaugas, iš Lietuvos importuotas prekes ir pan. pristatyti kviečiami verslininkai ir menininkai. Numatomas renginio laikas – nuo 11 val. ryto iki 3 val. popiet, nuo 12 val. iki 1 val. vyks kultūrinė programa.

LR gen. konsulato Čikagoje inf.

KAUNO MERAS ATVYKSTA Į JAV

Vilnius, gegužės 20 d. (LRT). Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas pakvies-tas birželio 5-27 d. dalyvauti JAV rengiamoje pasaulio miestų merams skirtoje programoje „Jungtinių Valstijų meras ir vietos valdžia“.

Kelionės metu Kauno miesto vadovas turės galimybę susipažinti su daugybe Amerikos visuomenės dalykų, užmegzti ryšius su toje pačioje srityje dirbančiais kolegomis. Meras ne tik susipažins su Amerika, kongreso dalyviai turės progą sužinoti daugiau apie Lietuvą ir Kauną.

Renginio programa yra skirta didelių, vidutinių ir mažų pasaulio miesto merams bei išrinktiems ar paskirtiems tarybų nariams. Kongrese numatyta išnagrinėti daug klausimų, tarp jų - JAV vietos valdžios varomosios jėgos, ypač JAV miestų mero ir miestų tarybos, vaidmuo. Dalyviai taip pat susipažins su įvairių tipų

ARGENTINA

LIETUVIŲ RADIOJ VALANDĖLĖ

Lietuviška radijo valandėlė Ecos de Lituania informuoja, kad gegužės 9 d. prasidėjo naujas sezonas. Vienintelė lietuviška radijo valandėlė visoje P. Amerikoje transliuos gyvai pirmadieniais nuo 1 iki 3 v. nakties Lietuvos laiku.

Klausytojai gali klausyti gyvai per mūsų interneto svetainę www.ecosdelituania.com.ar

Jeigu Jūs norite atsiųsti sveikinimus, linkėjimus, informaciją ir prašymus, galite rašyti mums elektroniniu paštu: ecosdelituania@yahoo.com.ar arba skambinti gyvai į FM Difusion, šiuo radijo stoties numeriu: +54 221 464 3940.

Lietuviškos radijo „Ecos De Lituania“ inf.

JAV vietos valdžios institucijomis, pabendraus su vietos valdžios atstovais, susipažins su jų atliekamais darbais.

SAN FRANCISCO, CA

Šiaulių Rotariečiai Š. Kalifornijoje

Gegužio 3 d., vėlai naktį, į San Francisco oro uostą atvyko aštuoni Šiaulių Rotary klubo nariai: prezidentas dr. Robertas Mikalauskas, Stasys Karitonas, Artūras Radavičius, Valdas Sutkus, Kęstutis Petraitis su žmona Gražina ir Remigijus Mažeika su žmona Sigute. Juos pasitiko inž. Vytautas Šliūpas.

Antradienį svečiai dalyvavo iškilminguose pietuose surengtuose Millbrae Rotary klube, Golden Hills Country Club patalpose. Svečiai ir namiškiai apsikeitė dovanomis, Millbrae meras Paul Sato įteikė sveikinimo pažymėjimus, buvo parodytos skaidrės iš Šiaulių miesto gyvenimo ir vaizdais. Kęstutis Petraitis visus pakvietė į 2012 metais Šiauliuose ruošiamą 5-tąją TAFISA sporto olimpiadą. Šiaulių apskrities viršininko Rimunto Domarko įgaliotas dr. Mikalauskas prisegė inž. V.Šliūpui medalį – garbės ženklą „Už nuopelnus Šiaulių apskričiai“.

Po pietų svečiai ir namiškiai trimis mašinomis išvyko į San Francisco „ChinaTown“ muziejų ir pasivaikščiojimą po kinietišąjį miestą, kuris yra didžiausias Amerikoje.

Kita diena, buvo skirta susipažinimui su San Francisco apylinkės lietuviais. Pusdienį svečiai gražių lietuvaikių (Viktorijos Keleckytės, Dalia Terleckaitės, Aistės Skarzinskaitės Brackley, John Chiles ir Ted Shapas su žmona Barbara) buvo vežiojami parodant San Francisco miestą ir apylinkių įžymybes. Vakare Lietuvių Bendruomenė – vadovai Diana Plačiakienė, Dalia Grybinas ir Algis Ratnikas – Vytauto ir Vandos Šliūpų namuose surengė susipažinimo vakaronę. Visiems atvykusiems buvo parodytas PowerPoint apie Auksučių parodomąjį ir mokomąjį ūkį netoli Kuršėnų, kurį abu Rotary klubai remia. Kalifornijos universiteto profesorius Calvin Qualset atsakinėjo į klausimus. Dalyvavo apie 40 žmonių, nuoširdžiai bendravo ir dar ilgai nenorėjo skirstytis.

Ketvirtadienį, Lietuvos Garbės konsulas Denis Garrison pasiėmė iš Millwood Inn viešbučio keliauninkus, nusivežė į kitą pusę didžiulės San Francisco įlankos ir savo Rotary klube, San Ramon mieste, iškėlė atsisveikinimo pietus. Po to svečiai, labai patenkinti savo trijų dienų viešnagė, išskrido į Long Beach, Las Vegas ir toliau į lietuviškąją Čikagą.

Dalyvis

PRENUMERUOKITE DIRVA

DIRVA

LAIMANČIŲ JAV RENGINYS
LIETUVIŲ KALBOS AKCIJA

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLAUSE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**



RENGINIŲ KALENDORIUS

GEGUŽĖS 31 d., pirmadienį 8:30 val. ryte, Šv. Kazimiero bažnyčioje šv. Mišios už žuvusius karius. Po šv. Mišių pusryčiai kavinėje. Rengia Katalikų Karo Veteranų 613 postas, globoja Šv. Kazimiero parapija.

BIRŽELIO 5 d. šeštadienį, 7:00 v.v. Šv. Kazimiero parapijos viršutinėje salėje įvyks sol. Virginijos Muliolienės koncertas. *Rengia Akademiniis Skautų Sąjūdis.*

BIRŽELIO 6 d., sekmadienį, 11:45 v.r. – Clevelando Lietuvių Bendruomenės metinis susirinkimas įvyks Šv. Kazimiero parapijos konferencijos kambaryje. Visi kviečiami, ypač kandidatai į valdybą (kandidatus prašom iš anksto prisistatyti). Dėl tolimesnės informacijos skambinkite - 216 481-0465.

BIRŽELIO 13 d., sekmadienį 2:00 val. p.p. Baisiojo Birželio minėjimas - ekumeninės pamaldos už nuo Sovietų režimo žuvusius ir nukentėjusius lietuvius, latvius ir estus - latvių bažnyčioje, Andrews ir Detroit Ave. (West 152-a gatvė). Lakewood, OH. *Rengia Clevelando Baltiečių komitetas.*

(Atkelta iš 4 psl.)

LIETUVOS MAŽĖJIMO...

dant į kriminalo „globą“ arba „bomžavimui“, neradus galimybių įsidarbinti.“

Jis ragino daugiau pastangų dėti gaivinant ekonomiką ir skatinant verslą, kartu pripažino, kad klaidų padarė ne tik dabartinė, bet ir ankstesnė socdemų dominuojama Vyriausybė: „Ateityje svarbiausias kelias ir būdas – užtikrinti realius veiksmus, skatinant ekonomikos ir verslo plėtrą, susitvarkyti su pastarųjų penkerių metų valstybės valdymo krizės pasekmėmis. Tai priklauso ne nuo komisijos abstrakčios veiklos, o nuo nedelsiant būtinų ir realių Vyriausybės bei Seimo veiksmų, įskaitant smulkaus verslo plėtrą. Be sparčios verslo plėtros nebūs nieko gero, bus tik blogai ir dar blogiau.“

Siūlo skambinti pavojaus varpais

URK narys socialdemokratas Andrius Šedžius, išgirdęs minėtus skaičius, situaciją pavadino „nepaprastąją padėtimi“: „Tenka lankytis mokyklose, bendrauti su jaunais žmonėmis. Kai dvyliktokų paklausi, kaip jie įsivaizduoja savo ateitį, 95 proc. sako, kad išvyks iš Lietuvos, nes nema to perspektyvų“, – sakė jis.

Anot parlamentaro, migracijos reikalus svarstanti komisija turi rinktis ne du kart per metus, o kas mėnesį ir skambinti pavojaus varpais. A. Šedžių neramina ir išeivių vaikų asimiliacija – esą Airijoje ar Didžiojoje Britanijoje kalbinti 5-6 me-

tukų vaikai lietuviškai moka tik pasisveikinti.

Savo ruožtu liberalas Petras Auštrevičius siūlė SADM pervadinti į Socialinių reikalų ir emigracijos ar migracijos ministeriją, o dabartinę padėti „gerai pakratyti ant šakių“. „M. Aleliūno atsakymas yra fantastiškas, reikia jį įsirėminti“, – gyrė Seimo narys.

Tuo metu Tautos prisikėlimo partijos vadas Arūnas Valinskas nepraleido progos paauglėti į posėdį atėjusius pareigūnus, nes „ataskaitoje pilna gramatinių klaidų – būtų gėda tokią nešti“. Tai esą atspindi ir komisijos darbo kokybę. „Šakėmis ant vandens rašytos iliuzijos, devizų, simbolių kūrimas. Lygioje vietoje nieko nedarome“, – piktinosi A. Valinskas.

Posėdyje dalyvavusi SADM Tarptautinių reikalų departamento vadovė Rita Skrebiškienė pažymėjo, kad „šiandien turime nemažai dokumentų ir atskirai veikiančių institucijų“, tačiau esą trūksta veiksmų koordinavimo. „Ne laikas dabar sėsti ir viską kurti iš naujo. Reikia konsoliduoti pajėgas. (...) Reikalinga vieninga migracijos politika, o ne imigracijos gairės, ryšių su užsienio lietuviais palaikymas ir panašiai“, – aiškino ji.

Anot R. Skrebiškienės, ekonominė migracija tėra vienas iš platesnio migracijos proceso aspektų. Žmonės esą išvyksta ne vien dėl ekonominių priežasčių, tačiau kitose valstybėse gerėjanti ekonominė situacija, didėjančios galimybės įsidarbinti yra ne paskutinėje vietoje.

DĖMESIO DIRVOS RĖMĖJAMS

Primename “DIRVOS” rėmėjams, kad “DIRVOS” leidėja Vilties draugija turi atleidimą nuo federalinių mokesčių Nr. 34-0745990 kas įgalina rėmėjus nurašyti savo aukas, palikimus bei kitą finansinę paramą “DIRVAI” nuo federalinių pajamų mokesčių. Tikime, kad DIRVOS rėmėjai padidins savo paramą DIRVAI, tuo pačiu nepakeliant savo išlaidų.

Vilties D-jos valdyba

ŠAUNI „AMERIKOS LIETUVIO“ SUKAKTIS

Edvardas Šulaitis

Gegužės 9 d. netoli Čikagos Lemonte esančiame Pasaulio centre, buvo atšvęstas naujųjų ateivių (trečiabangių) įkurto savaitraščio – „Amerikos lietuvio“ dešimties metų sukaktis, dalyvaujant apie 250 jo skaitytojų bei garbingų svečių. Sukaktis buvo įdomi ir tuo, kad jo metu vyko ir jaunųjų atlikėjų konkursas, renkant talentingiausią Amerikos lietuvį.

Programos (ją vykusiai pravedė Asta Zimkus) pradžioje į susirinkusius prabilo laikraščio sumanytojas, leidėjas ir vyr. redaktorius Bronius Abrutis, kurio kalbos ištraukas čia pateikiame:

„Kai peržvelgiu jau istoriją virtusį laikraščio egzistavimo laikotarpį, suvokių, kad prieš dešimtmetį atsiradusios mano ambicijos įkurti laikraštį buvo labai rizikingos. Nežinau, kuo tada degiau – entuziazmu, patriotizmu paliktai gimtinei, asmeniniu troškimu kažką padaryti gyvenime, ar dar kuo, ko pats šiandieną nesuvokių. Tačiau vieną žinau, kad tas svajonės realizavimas suformavo manyje visai kitą asmenybę.

2000 m. gegužės 5-oji – išleidau pirmąjį trečiabangių laikraščio numerį, tuo metu dar besivadinantį „Lietuvis“. Neperdedu, gaudu dabar į jį žiūrėti – tik spausdintas tekstas, nė vienos nuotraukos, nes nebuvau dar spėjęs išsiaiškinti, kaip veikia skeneris ir kaip tas nuotraukas patalpinti į spaudą. Antrajam numeriui jau kiek prakutau, sudėjau pirmąsias nuotraukas, nors dar be skenerio pagalbos, tačiau sugebėjau nukrauti iš ELTOS agentūros tinklapio. Man tada jau buvo milžiniškas pasiekimas. Beje, dabartinis mano kaimynas, o tuometinis „Transpak“ persiuntimo kompanijos prezidentas Romas Pukštys ir yra dabartinio laikraščio pavadinimo „Amerikos lietuvis“ krikštatavis. Tai jis man pasiūlė taip vadinti pirmąjį trečiabangių savaitraštį Amerikoje.

Per visą laikotarpį laikraštyje dirbo daug gerų žurnalistų. Visi prisimename

Reginą Oraitę-Nuttal, kurią pakeitė dabartinė LNK žinių žurnalistė Eglė Merkytė, po jos atėjo Vaiva Ragauskaitė, išdirbusi su mumis iki praeitų metų vasaros. Iki pat dabar bendradarbiaujantis Edvardas Šulaitis, kuris yra vienas seniausių žurnalistų visoje išeivijoje ir ilgiausiai dirbantis AL laikraštyje. Po to prie mūsų prisijungė iš Rytinės pakrantės Laurynas Misevičius su savo komanda. Bei dabartinė komanda, be kurios laikraštis tiesiog neišvystų dienos šviesos. Jau nuo 100-tojo numerio savaitraštis pastorėjo. Buvo momentų, kai siekė net 52 puslapius. Kuo labai didžiuojusi.

Kai dešimtmetis jau stovi ant slenksčio, belieka tik galvoti, kad visas kasdienis darbas nenuėjo niekais. Kad tos jaunatviškos ambicijos pasiteisino. Kad didžiulis skaičius laikraščio skaitytojų, kas savaitę laikančių naują numerį, yra mūsų ištikimo ir atsakingo darbo vaisius. Taip pat esu labai patenkintas, kad pagaliau pavyko atnaujinti mūsų internetinį puslapį (www.alietuvis.com), kuris kasdien susilaukia vis didesnio skaitytojų skaičiaus“.

Kalbėtojas pažadėjo, kad „kol „Amerikos lietuvis“ Jums

NEGATYVI IR POZITYVI VIDURIO EUROPOS LAISVĖ PRIEŠ 1989-UOSIUS IR PO JŲ

Tomas Kavaliauskas

(Pabaiga, pradžia „Dirvos“ Nr.7)

Jų 1989-ieji neišsprendė ir kurie vargu ar bus išspręsti artimiausioje ateityje.

1989-ieji reiškia ne tik didžiąją demokratijos idėjų, solidarumo, žmogaus teisių pergalę, bet ir didįjį jų pralaimėjimą – prisiminkime žudynes Tianmenio aikštėje ir autoritarinę komunistų konsolidaciją Kinijoje, kur vis dar nepaisoma žmogaus teisių. 1989-ieji ženklina ne tik Berlyno sienos griuvimą, paskatinusį Vokietijos, o galiausiai ir Europos susivienijimą, bet ir naujos bjaurios sienos iškilimą Lenkijoje, naujos izoliacijos ir naujų riboženklų Europoje radimąsi.

„DIRVAI“ AUKOJO

V.Lapatinskas, Seattle, WA.....77
R.Kubiliūnas, Willoughby Hills, OH40
A.Sadauskas, St. Augustine, FL.....22
K.Šiupinys-Hill, Concord, OH 22
A.Velička, Chicago, IL.....22
L.Paškus, Burlington, CAN.....20
I.Stuopis, Sharon, MA.....20
O.Adomaitis, Sunny Hills, FL. 15
Laino-Gruzdys, Begur, Spain.. 10
V.Lembertas, Santa Monica, CA5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

bus reikalingas, gyvenimo keliu stengsimės keliauti kartu“

12 KONKURSO DALYVIŲ

Daug laiko užėmė 12 konkurso dalyvių (pavienių ir grupių) pasirodymai. Čia pirmą vietą laimėjo jauna daininkė Julija Bizenovaitė, kuri gavo piniginių prizą ir Dianos Jasin isteigtą statulėlę. Antroje liko jaunoji aktorė Austėja Stanevičiūtė, o trečia – jaunai (8 m. amžiaus) atlikėjai Agnei Giedraitytei.

Po „kunigaikščių restorano“ pateiktų vaišių „Ilgiausių metų“ laikraščiu sutraukė žinomas Lietuvos estrados dainininkas Romas Dambrauskas, o vėliau jį pakeitė prieš 8 metus į Čikagą atvykusi dainininkė Rasa Zubreckaitė, kuri ilgai dainavo susirinkusiems tautiečius.

Visus smagiai nuteikė į salę įvežtas didžiulis tortas su skailine „10“ ir pagrindinių laikraščio darbuotojų vardais.

[...] Mums reikia tai aptarti ir atminti, kad 1989-ieji nebuvo istorijos pabaiga – greičiau naujų istorinių iššūkių bei naujų, netgi dar labiau komplikuočių, problemų pradžia.”

Mykoła Riabczukas, 2002-aisiais pelnęs Lenkijos ir Ukrainos susitaikymo apdovanojimą, fakto, kad pagaliau pakilo Geležinė uždanga, nesureikšmina kaip stebuklo, 1989-ųjų nelaiko annus mirabilis, bent jau todėl, kad iškilo nauja geopolitinė siena, atskyrusi Lenkiją ir Ukrainą. Tokio pobūdžio 1989-ųjų perspektyva skiriasi jau gerokai daugiau.

(Pabaiga)

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą,
prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite
šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com



www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga



William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą rūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

SPORTO ŽAIDYNĖS

Š. m. gegužės 1-2 d. Clevelande (OH) įvyko 60-osios jubiliejinės Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos (ŠALFASS) žaidynės, kurių metu jėgas išbandė apie 40 visos Šiaurės Amerikos lietuvių sporto klubų krepšinio bei tinklinio komandų, o taip pat netoli 20 mūsų užsienyje apsigyvenusių tautiečių stalo teniso mėgėjų. Visus žaidynių rezultatus galima surasti mūsų tinklalapyje www.salfass.org, o nuotraukų aprašymus surasite apačioje. Malonu pasveikinti taip pat neseniai analogišką 60 metų nuo klubo įkūrimo

pradžios jubiliejų atšventusį Toronto „Vytį“, laimėjusį visų trijų turnyrų, kuriuose šiemet dalyvavo, 1-ąsias vietas – vyrų „A“ krepšinio (pusiau profesionalių žaidėjų), taip pat „B“ lygio komandų (mėgėjų) ir moterų pirmenybių.

ŠALFASS žaidynių rėmėjų – Lietuvių fondo įsteigtą 1,000 JAV dolerių prizą, skirtą kuriai nors Amerikos lituanistinei mokyklai, šiemet laimėjusi stipriausia JAV vyrų krepšinio komanda Los Angeles „Banga“ paskyrė Šv.Kazimiero lituanistinei mokyklai, veikiančiai to paties pavadinimo lietuviškoje

parapijoje minėtame mieste California valstijoje.

Žemiau surasite labiausiai prie žaidynių Ohio valstijos lietuviškiausiam mieste Cleveland suruošimo prisidėjusius asmenis. Varžybų org. komiteto pirmininkas yra šio miesto „Žaibo“ lietuvių sporto klubo pirmininkas Vidas Tatarūnas. Norintys papildomos informacijos, prašome kreiptis į Vidą tel. 440-209-0440 arba el. paštu vtatarunas@att.net arba rašykite man adresu larrykunas@yahoo.com.

Laurynas R. Misevičius,
ŠALFASS Centro Valdybos pirmininkas

R. BERANKIS NEPATEKO Į PAGRINDINES
„FRENCH OPEN“ VARŽYBAS

Paryžius, gegužės 21 d. (ELTA). Lietuvos tenisininkas Ričardas Berankis nepateko į atvirojo Prancūzijos teniso čempionato („French Open“), kurio prizų fondą sudaro 16,8 mln. eurų, vyrų vienetų pagrindines varžybas.

19-metis lietuvis, kuris pasaulyje užima 188-ąją vietą,

trečiajame atrankos turnyro rate penktadienį 6:3, 4:6, 5:7 nusileido 191-ajai pasaulio raketei 23-ųjų metų austrui Martin Fischer.

Mačas truko 2 val. 29 min.

Pirmajame sete R. Berankis atsiliko 1:3, tačiau po to laimėjo penkis žaidimus iš eilės. Antrajame sete austras pirmavo

2:0, 4:2, 5:3 ir išlaikė pranašumą. Trečiajame sete M. Fischer pirmavo 4:2, tačiau lietuvis sugebėjo išsiveržti į priekį 5:4. Tada austras laimėjo tris žaidimus iš eilės ir išplėšė kelialapį į pagrindines varžybas.

Pirmajame atrankos varžybų rate R. Berankis 6:2, 6:4 nugalėjo 208-ąją pasaulio raketę 21-erių metų marokietį Redą El Amranį, o antrajame rate 6:2, 3:6, 6:0 įveikė 159-ąją vietą pasaulio vertinime užimančią 27-erių metų rumuną Victor Crivoi.

Už patekimą į trečiąjį atrankos varžybų ratą R. Berankiui atiteko 14 Teniso profesionalų asociacijos (ATP) vertinimo taškų ir 8000 eurų (apie 27,600 litų) premija.

R. Berankis „Grand Slam“ turnyro atrankos varžybose dalyvavo antrąjį kartą. 2008 metų atvirojo JAV čempionato („US Open“) atrankos varžybose lietuvis taip pat įveikė du varžovus.



Lietuvos tenisininkas Ričardas Berankis.

Lietuviui krepšininkui Žydrūnui Ilgauskui ir vėl nepavyko įgyvendinti savo svajonės pasipuošti Nacionalinės krepšinio asociacijos (NBA) čempiono žiedu. Per šešerias Rytų konferencijos pusfinalio serijos rungtynes tris kartus nepakilęs nuo suolo, o likusiuose trijuose mačiuose aikštėje praleidęs po 11 minučių lietuvis prasitarė svarstysiantis apie karjeros pabaigą. Birželio 5 d. 35 metų gimtadienį minėsiantis Ž. Ilgauskas prieš du mėnesius *Respublikai* tvirtino ketinantis krepšinį žaisti dar kelerius metus: „Manau, kad šiemet, pasibaigus sutarčiai su „Cavaliers“, ją pratėsiu dar metams. Vėliau, jeigu manęs reikės, dar vieniems. Jau seniai nusprendžiau, kad sėdėti ant suolo ir nieko neveikti nenoriu“. Šį sezoną Ž. Ilgausko statistiniai rodikliai buvo žemiausi per visą karjerą NBA lygoje.

Ledo šokėjui Deividui Stagniūnui skaudu kalbėti apie tai, kaip subyrėjo jo duetas su traumą patyrusia amerikiete Katherine Copely, kuriai buvo atsakyta Lietuvos pilietybė. Bet aiškėja, kad naujoji kaudinio partnerė gali būti taip pat amerikietė. Ledo arenoje Michigan valstijoje visą savaitę D. Stagniūnas treniravosi su aštuoniolikmete Isabella Tobias. „Jie kartu atrodo gerai ir perspektyviai“, - *Lietuvos rytui* sakė su šiais sportininkais dirbantis garsus dailiojo čiuožimo treneris Igoris Špilbandas.

Lietuvos krepšinis virto nesportinių kovų lauku. Vladimiras Romanovas - prieš Darių Maskoliūną. „Žalgirio“ šeimininkas - prieš legendinės komandos sirgalius. Įtarinėjimai sąmokslu - prieš nuoširdų tikėjimą sąžiningu žaidimu. Kiekvienoje pusėje - sava tiesa, savi argumentai, - rašo *Kauno diena*.